

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Ob spomeniku dr. Gregorja Žerjava . . .

Dobri dve leti sta potekli, ko nas je nenadno zapustil mož neumornega dela dr. Gregor Žerjav. V Poljčah na Gorenjskem je 27. junija 1929. prenehalo biti zlato srce, ki ni poznalo samega sebe, nego je utripalo le za blagor svoje ožje in širše jugoslovenske domovine. Od svojih dijaških let pa do zadnjega diha je bil pokojni dr. Gregor Žerjav neumoren delavec na vseh poljih javnega udejstvovanja. Kot organizator napredne in nacionalne mladine, narodni buditelj, prosvetni, gospodarski in socialni delavec in politik širokega obzorja si je veliki pokojnik pridobil ime, ki bo ostalo za vedno zapisano z zlatimi črkami v zgodovini ožje in širše domovine.

Pokojnik je bil med najvnetejšimi graditelji naše lepe Jugoslavije. Zaradi njegovega jugoslovenstva so ga v stari Avstriji neprestano preganjali. Po osvoboditvi je bil med prvimi, ki je začel z največjo vneto delati na zgradbi naše nove države. Bil je večkrat narodni poslanec in minister. Ne bomo v podrobnem navajali, da so važni socialni zakoni njegovo delo, da so se po njegovem posredovanju mnogokrat olajšala davčna bremena in omilile trdote kakšnega važnega zakona, da so njegovo delo važne ugodnosti za naše westfalske rojake. Sokol, Družba sv. Cirila in Metoda, Zveza kulturnih društev in Vodnikova družba so ustanove, katerih zgodovina bo beležila pokojnika med najvidnejšimi imeni. Zadnji dve omenjeni ustanovi, to sta Zveza kulturnih društev in Vodnikova družba, sta se rodili po njegovih zamislih. Te dve prosvetni ustanovi in mnogo malih prosvetnih organizacij, ki jih je pokojnik zasnoval, nam obeležujejo doktorja Žerjava kot velikega prosvetnega delavca.

Moža takega kova, kakor je bil veliki pokojnik, še ne pozna naša slovenska zgodovina. Toliko je bilo njegovo udejstvovanje, da uspehov njegovega dela tudi desetletja ne bodo zakrila s pozabljenjem. Zato se mu bo slovensko ljudstvo vsaj malo oddolžilo s postavitvijo krasnega spomenika, ki bo pričal poznim rodovom, da je živel mož, ki je delal za blagor domovine do svojega zadnjega diha. Saj je umrl sredi dela, sredi dela mu je prenehalo biti srce, vneto le za narod in državo.

Čitatelji se gotovo še vsi dobro spominjajo pokojnikovih vzpodbudnih člankov, ki jih je napisal za «Domovino» in v katerih se je odražala pokojnikova ljubezen do našega ljudstva, za katerega prosvetljenje je pokojnik žrtvoval mnogo svojega časa. Bil je velik prijatelj «Domovine» in ji je mnogokrat priznal, da je na pravi poti, ker v jasni domači besedi širi prosveto med narodom. Moramo pa tudi mi priznati, da nam je bil za vzgled pri tem delu, pri katerem nas je bodril njegov veliki neumorni duh. Po poti, ki nam jo je pokazal veliki pokojnik, skušamo hoditi, saj vemo, da je ta pot ona, po kateri bo mogoče doseči blagor našega ljudstva.

Ko bomo v nedeljo dopoldne odkrivali spomenik možu, ki v življenju ni maral hvale, nego se je veselil le uspeha svojega dela, se bomo morali spomniti na vse, kar je napravil za nas. Sedaj ni več med nami, da bi morda rekel: «Pustite to!» Mi, ki bi le radi izkazali hvaležnost velikemu sinu slovenskega dela jugoslovenskega naroda, pa ne znamo storiti tega drugače, kakor da na kratko zabeležimo dela našega velikega sinu. Spomin na dr. Žerjava bo vedno svetel.

goča pravičnejša razdelitev obremenitve narodove celote in da se bodo lahko ukinitve one davščine, ki so uvedene ali zvišane le zaradi začasne potrebe. Varčevanje, izvedeno v državnem in samoupravnem gospodarstvu, bo pa dalo prosta sredstva za pospeševanje kmetijstva, obrtništva, trgovine in industrije. Razširiti se hoče socialna zakonodaja tudi na kmeta in obrtnika, da jima bo nudila isto kakor delavcu. Naloga vlade in novega parlamenta bo, da se uprava čim bolj približa ljudstvu in njegovim potrebam in željam. Že doslej se je posrečilo v veliki meri urediti našo upravo in jo rešiti okornosti. Treba bo podvojiti napore, da dvignemo ljudstvo k prosveti in blagostanju. V smislu teh smernic bo pripravljen za novo narodno skupščino stvaren delovni načrt.»

To so moške besede, ki jasno kažejo naše rane in dajejo tudi zdravila zanje. Da se bo moglo vse to tako nujno delo v najkrajšem času izvršiti, je pa potreba složnega delovanja vsega naroda.

Pa ne le za dom bo koristno delo nove narodne skupščine, ki se ne bo pravdala več za oslavo senco, nego nam bo pomagala delovna narodna skupščina tudi povzdigniti naš ugled v inozemstvu. Pa poreče kdo: «Kaj so nam mar druge države!» Več nas to zadeva, kakor bi si kdo mislil. Vsak gospodar ve, da je navezan na svoje sosede, ki mu lahko mnogo koristijo, obratno pa tudi mnogo škodujejo. Čim trdnejši je gospodar, več ugleda in zaupanja ima v soseski. Zaupanje pa je najtrdnejši temelj za uspešno delo. Še bolj kakor v mali soseski je potrebno zaupanje državi pri njenih sosedih. Ves svet je danes gospodarsko tako povezan, da je mogoče uspešno narodno gospodarstvo le v zvezi z zaupanjem inozemstva.

Brez zavijanja si je treba danes pogledati resno v oči: Volk je res v deželi! Slabi pastirji, ki so pred 6. januarjem deset let lagali vam, delovnemu ljudstvu, po tistem zopet lezejo iz skrivališč in vas hočejo pregovoriti, da ne greste v boj proti volku. Vsi vidite volka, zato ne bo nihče pomišljal, temveč si bo osmega novembra izvolil nove in dobre pastirje, ki ne bodo uganjali z nami burk, nego bodo z zavihanimi rokavi podili volka v obliki gospodarskih težav iz dežele.

Možje, ki so podpisali narodni program, v katerem napovedujejo davčno pravičnost, so resni možje, ki bodo svojo besedo držali. Sedanja vlada, ki je nastopila v dobi, ko so začeli treskati prvi valovi svetovnega gospodarskega potopa v našo domovino, je z neumornim delom že pokazala, da je njen cilj narodovo blagostanje, ker je preprečila potop Jugoslavije v teh razburkanih valovih, tako da danes pri nas občutimo krizo mnogo manj kakor celo v državah, ki so se do nedavnega bleščale v zlatu in kopale v blagostanju.

Kdor noče pljuniti v lastno skledo in kdor ne želi večjih težav, bo glasno, brez pridržka in brez oklevanja oddal 8. novembra svoj glas narodni listi. Ves svet mora videti, da stojimo Jugosloveni za svojo državo kot en mož, da bo naš ugled še večji in naša bodočnost še lepša.

Za možatost, pravico in poštenost

Naša bodoča narodna skupščina bo prava gospodarska zbornica — Delala bo za pravično razdelitev davčnih bremen — Čim več bo glasov, tem večji bo ugled in tem trdnejša bo naša gospodarska veljava v svetu

Vsi poznate zgodbo o pastirju Janezku, ki mu je bilo dolgčas na paši, pa si je izmislil šalo. Prišel se je dréti na ves glas: «Volk gre, volk gre!» Prihiteli so vaščani s sekirami, da pobijejo volka, toda volka ni bilo nikjer. «V hosto je pobegnil», se je zlagal Janezek. Vaščani so mu verjeli, pastir pa se jim je v pest smejal, ko so odšli. Še dvakrat je poizkušal Janezek šalo z volkom, pa se je zgodilo, da je res prišel volk. Zopet je vpil Janezek: «Volk gre, volk gre! Pomagajte!» Vaščani so sicer čuli njegovo vpitje, toda nihče ni več verjel v pastirjevo besedo. Nikogar ni bilo na njegov klic, tako da je volk raztrgal čredo in pastirja.

Kakor tem vaščanom, se je zgodilo tudi našemu narodu, ko so ga klicali slabi pastirji, strankarski voditelji na volišča. Deset let so gostobesedno obetali delovnemu ljudstvu kar nebesa na zemlji. Kakor v deveti deželi se bo godilo

narodu, ko skoro ne bo ne davkov in ne drugih bremen, so obetali ti pastirji. Trezni razum je volilcem sicer veleval, da so vse te obljube prazne, vendar pa je gnalo volilce na volišča upanje, da se bodo menda vendarle uresničile lepe obljube. Tolikrat razočarani volilci danes premišljajo, ali je treba iti volit ali naj ostanejo doma.

Vsi vidimo, da je res volk v deželi in da že trga čredo. Ta volk je gospodarska kriza, ki so jo rodile svetovne gospodarske zmešnjave. Tako ima danes naše delovno ljudstvo le malo denarja za svoje nujne potrebe, čeprav gara od prvega svita do pozne noči. Zato so v teh hudih časih davčna bremena tem huje občutna. Možje naše vlade, ki vidijo stisko, so trdno odločeni pomagati vsemu ljudstvu in so mu dali svojo moško besedo, ki jo ponovimo v kratkem opisu: «Preosnovati hočemo ves davčni ustroj, da bo mo-

Beseda o fridhofdezerterjih

Ko je nastala svetovna vojna, je poklicala pokojna Avstrija k vojakom razen mladih fantov in krepkih mož tudi že davno upokojene oficirje, med njimi celo nad sedemdeset let stare, ki so bili v svoji ostarelosti že prepričani, da je šel z njimi ves svet v penzijo. Ti siromaki so strašili po raznih taboriščih in etapah sebi v nadlogo in vojakom v spotiko. Krepek vojaški humor jih je krstil za fridhofdezerterje; danes bi jim rekli utekli mrličji.

Davno je že konec vojnega klanja. Kdor ni izgubil glave, nog ali rok, se je posvetil spet delu. Verižniki pa sanjajo po hiralnicah in ubožnicah o krščanskem usmiljenju. Vse se je spravilo nekako v tir,

le pleme fridhofdezerterjev, ki danes sicer niso več v vojaških oblekah, še vedno ne gineva.

To pleme je deset let gospodarilo sebi v korist in zabavo, a narodu v propast, dokler ni modri ukrep očetovskega vladarja rešil delovnega ljudstva fridhofdezerterse oblastnosti in ga postavil za gospodarja in temelj države.

Dne 8. novembra bo ves narod zopet izbral svoje zastopnike, in sicer take,

ki bodo morali delati zanj in ki ne bodo mogli streči v parlamentu svojemu osebnemu in strankarskemu pohlepu.

Naši fridhofdezerterji pa nočejo ostati v pokoju. Iz vseh kotov lezejo in stegujejo svoje roke po našem delovnem ljudstvu, da ga obdrže v svojih telegah, čeprav uvideva ves jugoslovanski narod, da je treba odložiti vsa stara orožja in spraviti bojne prapore strankarstva v muzej, kamor že davno spadajo. Vsa mnogomilijonska armada jugoslovanskih volilcev se bo na dan volitev zbrala, da izvoli iz svoje srede take ljudi, ki jim je blagor države nad vse druge minljive in neminljive vrednote.

Pa so se prebudili tudi bivši komandanti strankarskih bojnih sil, ljudje, ki jim ni všeč, da bi narod živel in modro gospodaril brez strankarskih bojev.

Zelja po oblasti nad narodom je prevladala vse druge njihove težnje. Nikoli namreč še ni bila tolika nevarnost za njihov stoletni vpliv, kakor je danes, zato hočejo, da vtakne ljudstvo zopet glavo v njihov jarem, da bi svet lahko nemoteno

naprej gospodarili po svoji mili volji. Ti fridhofdezerterji so polskali svoje stare uniforme in opasali svoje starinske sable. Kar svoje povelje so objavili: «Ne hodite volit, gospodje prijatelji!» Zupanom, ki so podpisali kandidatno listo Petra Živkovića, ukazujejo: «Prekličitel! Prav tako ukazujejo svojim bivšim strankarjem v volilnih odborih: «Ni vam treba voliti! Nihče vas ne more in ne sme siliti!»

Pa se vidi tem fridhofdezerterjem, da prav govorijo.

Pozabili so pač, da sta minili že dve leti, odkar smo pokopali vsa stara strankarsko navlako.

Volilni sestanek zastopnikov občin iz ptujskega sreza

Le v našo slovensko korist bo, ako se 8. novembra vsi udeležimo volitev — Govora ministrov dr. Kramerja in Pucelja

V nedeljo je bila v Ptujju na slovesen način otvorjena prva banovinska sadna razstava. Pokroviteljstvo nad razstavo je prevzel ban dravske banovine gosp. dr. Marušič, ki je razstavo osebno otvoril.

Istočasno je bil za nedeljo v Ptuj sklican kandidacijski sestanek za volitve v narodno skupščino. Iz Ljubljane so dospeli na sestanek minister za gradbo g. dr. Albert Kramer, minister brez portfelja g. Ivan Pucelj in ban dravske banovine g. dr. Marušič. Na kolodvoru v Ptujju so jih pozdravili predstavniki krajevnih oblastev in mestne občine in veliko število uglednih ptujskih meščanov.

Ob 9. dopoldne se je pričela sreska kandidacijska konferenca, za katero je v vsem ptujskem okraju vladalo največje zanimanje. Zato so bile na sestanku zastopane vse občine iz sreza. Med prisotnimi je bilo opaziti posebno veliko število pristašev nekdanje SLS. Ko so prišli v dvorano oba ministra in ban, ki so bili toplo pozdravljeni od vseh prisotnih, se je pričela konferenca pod predsedstvom uglednega ptujskega narodnega delavca g. dr. Senčarja, ki je v svojem pozdravnem govoru naglasil veselje vsega sreza, da sta prišla dva odlična člana kraljevske vlade, da pojasnita vladno politiko in se informirata o razmerah in potrebah tega sreza.

Novo krepko in svobodno vojsko si izbira danes naš narod. V tej vojski ni prostora za fridhofdezerterje! Ves narod bo na ves glas po vsem svojem zdravem razumu zaklical 8. novembra:

«Mrličji, na pokopališče, kjer je vaše mesto!
Napočil je dan vstajanja, ko stopa jugoslovanski narod čil in zdrav na plan!»

Narod je odvrgeel verige, ki so ga žulile dolga stoletja in začel novo in boljše življenje. 8. novembra bo postavilo vse naše delovno ljudstvo nagrobni kamen svoji strankarski preteklosti, na katerega bo zapisalo za vse čase: «Pod kamen ta smo dezerterje pokopali, da mirno bodo večno spanje spali!»

Toplo pozdravljen je povzel besedo minister Ivan Pucelj, ki je orisal koristno delo šestojanuarske vlade in posebej naglasil važnost volitev v narodno skupščino. Volitev naj se udeleže vsi, ki žele močno in urejeno državo. Oni, ki ne bi šli volit in bi s tem pokazali, da nočejo sodelovati pri tej veliki vsenarodni akciji, zagreše velik zločin proti svoji lastni državi. V drugem delu svojega govora je minister g. Pucelj pojasnil velike naloge, ki čakajo vladu in novo narodno skupščino in katerim bo treba posvetiti vse moči in sposobnosti. Zato sedaj ni časa za strankarska prerekanja, temveč si moramo složno zavihati rokave in prijeti za delo.

Navzoči so govor ministra Pucelja sprejeli z velikim odobravanjem.

Kot star narodni bореc in javni delavec je bil nato z velikimi ovacijami pozdravljen minister dr. Albert Kramer, ki je imel govor o političnem položaju. Izvajal je med drugim:

Udeležba volitev 8. novembra je narodna dolžnost vsakogar, ki hoče, da se ta naša država razvije v srečnejšo bodočnost. Na volitve nas ne pozivajo ne stranke ne posamezni politiki v nekdanjem zmislu, marveč nas poziva ozir do nas samih in do naših lastnih koristi — nas Slovence še prav posebej. Mi smo za Jugoslavijo sicer važna postojanka, pa tudi težka. Vi vsi

Soteščan:

Zaklad v grobnici

(Starodavna zgodba.)

Izdajalec je bil ves zmeden. Nikdar ni mislil, da bodo rokovnjači tako neobzirno nastopili. Nič se niso ozirali na njegovo ime in dostojanstvo. Dokler so se nadejali plena, so se mu hlinili kot prvaku, takoj po prvem neuspehu pa so mu pokazali podlo sovrašтво. Molče je moral požreti grožnje — prejel je zaslužen plačilo.

«Vem pa še za drugo pot», si je domislil, da bi pomiril razburjene lopove. «Pelje pa čez grajsko dvorišče...»

«Čeprav — samo da pridemo do zaklada...»

Razbojniki so se nezaupno spogledali. Ali je kdo med njimi, ki bi se upal iti mimo grajske straže? Beričev so se bali bolj kakor živega vraga. Za njimi pa so se režale vislice in globoke ječe.

Novo pot jim je začel Abdon vablivo opisovati. «Prav nizko v pritličju nasproti stolpu je majhno neomeženo okno. Treba se je nekoliko stisniti, pa si na hodniku, ki drži pred grobnico. Velika železna vrata niso nikdar zaklenjena, marveč zapahnjena. Zapahov ni težko odpreti s prostimi rokami. Od tukaj je le še nekaj korakov do zlatega malika...»

«Predvsem je treba dognati, ali je zaklad še v grobnici», je predlagal Parkelj. «Zastonj se ne bomo več trudili.»

«Kdo gre prostovoljno?» Abdon je pogledal vsakega posebe.

«Jaz.» — Preden se je postavil Dehor, najmanjši izmed roparjev. Segal mu je komaj do pasu; roke so mu bile kratke, glava pa drobna in okrogla. Kar ga je manjkalo tukaj, mu je nadomestila izredna gibčnost. Kjer se je spustil na tla, je priletel na noge. Smuknil je v vsako luknjo in napravil pot rokovnjačem. Tako jim je pomagal večkrat do obilnega plena.

«Pojdi, Dehor, in oglej natanko», mu je naročil pred odhodom. «Zadaj za stolpom so sicer majhna vrata, katerih pa ni varno odpirati, ker je obrnjeno vanje okno stražnice. Manj nevarno je preplaziti obzidje, ki je obraslo z močno divjo trto. Plazi se tesno ob zidu — počasi, da se boš komaj premikal. Tako te ne bo nihče opazil.»

«Glej, da te ne primejo», je skrbelo Grabeža in Parkelj mu je še posebno zabičil, da jih v tem primeru ne sme izdati.

«Zame se ne bojte!» — Dehor je odšel vesel kakor na svatbo. S sabo je vzel bodalo. To orožje ga je spremljalo povsod: z njim si je ponoči sekal pot, kadar je zašel v goščavo. Prav tako se je branil, ako mu je šlo za kožo. Rabil ga je tudi kot vlomilno orodje. Kjer je zastavil, je počila ključavnica ter so odnehali zapahi.

Dehor je hodil naglo in z drobnimi koraki. Vedno se je izogibal poti, najrajši se je plazil med grmovjem, ljubil je tudi stranske steze. Znal je čudovito posnemati razne glasove, s katerimi

je strašil praznoverno ljudstvo. Marsikoga je oplašil s preperelim lesom, ki se sveti ponoči ko žareče oglje. Mnogim so se ježili lasje, kadar so videli prikazen, kako je požirala ogenj.

Rokovnjač je naglo opravil. Spretno je zlezal na grm ter se obesil na vejo. Pripognila se je toliko, da je stopil na zid zadaj za stolpom. Tukaj se je prijel za divjo trto, kakor po vrvi je zdrčal na dvorišče. Ker je bilo pozno, ga ni nihče opazil. Okno na hodnik je bilo celo odprto, sreča mu ni nikdar kljubovala. Po poti, po kateri je bil prišel, se je zopet vrnil z Ostrožja.

Roparji so ga nestrpnno pričakovali. Abdon jim je zanetil upanje v ugodno poročilo. Pravil jim je, da je straža v poznih nočnih urah manj čuječa. Tudi rog na stolpu se proti jutru poredkoma oglašja.

«Zaklada ni več!» S temi besedami je pridrobil Dehor v brlog med tovariše. Izpraznil je v dušku polovico vrča, tako se je bil užejal. Tudi oznojil se je — glava mu je bila mokra, kot bi jo bil potegnili iz škafa. Z obraza se mu je kar kadilo.

«Povej mi, Dehor, ali si bil sploh na Ostrožju?» je dvomil Abdon. «Čudovito hitro si opravil...»

«Mar si bil ti?» mu je siknil v odgovor. «Poglej, te noge so stale ob krsti, te roke so jo odprle — samo te oči niso videle zaklada. Najbrž ga sploh ni bilo ali pa so ga spravili na varno...»

«Grom in strela!» — Abdon je škrtnil z zobmi in pogledal kvišku z belino očesa,

Tako se odstrani zobni kamen,

povzročitelj težkih obolenj zob. Samo z rednim negovanjem s Sargovim Kalodontom, edino kremo, ki prepreči zobni kamen s pomočjo dodatka (Sulfuricinoleat po Dr. Bräunlichu), ostanejo zobje vedno čisti in zdravi.

KALODONT

Protí zobnemu kamnu

veste, da so naše slovenske razmere posebno zamotane. Obstojata cela vrsta vprašanj, ki jih moremo v zadovoljstvo vsega naroda urediti samo v veliki in močni skupni državi. Slovenci sestavljamo samo eno desetino vsega naroda. Šest in dvajset poslancev, kolikor jih pride na dravsko banovino, je številčno dokaj malo. Zaradi tega moramo mi svojim poslancem dati še drugo silo in moč, dati jim moramo ugled, večji od njihovega števila. Dati jim moramo legitimacijo, da zastopajo enodušno voljo slovenskega dela jugoslovenskega naroda; izvoliti jih moramo z res ogromnim številom glasov. Ako bi jim pri volitvah dali premalo glasov, bi to pomenilo, da smo jim posekali noge baš tedaj, ko bodo morali v najvažnejših trenutkih zastopati poleg jugoslovenskih koristi še posebne koristi dravske banovine. Ako ima kateri del našega naroda pri teh volitvah dolžnost in korist, pokazati svojo voljo in svoje navdušenje za to državo in našo državno jugoslovensko misel, potem smo to baš mi Slovenci.

V preteklosti smo se mnogo borili drug proti drugemu, si medsebojno sekali glave, drug drugemu povzročali škodo, ne glede na važna vprašanja, ki bi morala biti nam vsem skupna. Sedaj pa nam 8. november nudi priliko, da zaradi velikih narodnih in državnih koristi izključimo iz svojih vrst vsako neslogo, ki nas je poprej delila. Vsa ona vprašanja, ki so nas delala za sovražnike, naj ostanejo na strani, ker so na dnevnem redu mnogo važnejša vprašanja. Ko pa bomo enkrat prilike v državi uredili tako, da bo vse zadovoljno in bo zavladalo v državi splošno blagostanje, potem bomo zopet lahko izvlekli svoje meče in začeli strankarsko borbo, ako res ne bomo mogli brez nje živeti. Sedaj pa je taka borba razkošnost, a današnja doba razkošnosti ne prenese. Okrog nas se podira svet. Gospodarska kriza je zajela cele narode in države, o katerih se je mislilo še pred šestimi meseci, da so njihove valute in njihovo gospodarstvo nepremagljive trdnjave.

V vrstah, ki hočejo, da bo 8. november izraz volje celotnega naroda, naj iz ptujskega sreza nihče ne manjka, tudi ne pristaši bivše SLS, čeprav se iz gotovih krogov širi nasprotna propaganda. V zadnjih dneh so mnogi duhovniki, pripadniki nekdanje SLS, odkrito izjavili, da smatrajo za zločin, odvracati Slovence od koristnega sodelovanja v državni politiki. Ostati 8. novembra doma, bi pomenilo ne imeti zanimanja na državi. A kje je oni Slovenec, pa naj

bo še tako zagrizen, ki bi se upal reči, da noče močne in urejene Jugoslavije?

S tovarišem ministrom Pucljem nisva prišla semkaj kot kraljevska ministra, marveč sva prišla, da vam iskreno pojasniva politiko vlade in vam poveva, da sva se v popolni zavesti svoje odgovornosti odzvala pozivu in zaupanju vladarja, da skupno z ostalimi člani vlade pripomočeva k temu, da se v naši državi enkrat za vselej ustvari ozračje medsebojnega zaupanja in miru in iskrenega, koristnega in ustvarjajočega dela. Prihajava v vašo sredino s pozivom: Sodelujte! Ako vam je do urejene in močne Jugoslavije, ako vam je do slovenske stvari, potem ne stojte ob strani! Po vašem delu in sodelovanju se bo določil položaj, ki ga bomo zavzeli Slovenci v naši državni in narodni skupnosti.

Minister dr. Kramer je končal svoj govor z besedami: «Nova državna politika ne pozna neprijateljstva ali sovraštva do tega ali onega stanu ali plemena. Ta politika je zasnovana na globokem spoštovanju onih krščanskih čuvstev, ki žive v Slovincih in tudi v drugih delih našega naroda. Ta politika ne pozna borbe proti nobeni veroizpovedi, cerkvi ali duhovščini. Kakor sem že naglasil, je mnogo katoliških duhovnikov že izjavilo in bo to tudi z dejanji dokazalo, da smatrajo za svojo dolžnost sodelovati pri tej veliki narodni stvari. Mi pozivamo v vrste sotrudnikov vse brez izjeme. Izbrisejo naj se med nami vse stare razlike ter se pokaže narodna sloga, ki bo v naši Jugoslaviji uvedla trajen red in mir ter povedla ves narod na pot treznega in složnega narodnega življenja, kate-

Lopovi so ga pričeli zmerjati in psovati. «Kje je zaklad, katerega si nam obetal? Mar smo mi zato, da lovimo ljudi, ki so ti napoti? Daj nam obljubljeno plačilo! Zakaj si nas najel, ako ni maš s čim plačati. Samo enkrat si nas prevaral!»

Tuhili so ko zverina in razmetavali stole. Tudi Abdon je togotno porasel, a so ga zatopili. Moral je počakati, da so se izdivjali. Z orožjem se ni upal nastopiti; sklenil je, da se bo branil le v skrajni sili.

Ko je ponehalo kričanje, je začel prav sladko in prijazno: «Prijetelji, poznate li ta prstan na moji roki? Veste li, kaj pomeni — prstan z graščinskimi grbom?»

«Ali nas misliš zopet?» so pihali okrog njega.

«Cujte: kdor ima ta prstan, je gospodar na Ostrožju. Nova pot do ogromnega bogastva...»

«Sleparju nihče ne verjame», so ga sramotili. «Molči, vražja duša!»

«Dajte si vendar dopovedati», ga niso mogli spraviti v nejevoljo. «Ta prstan je dokaz graščakove poslednje volje...»

«Olge ne boš preslepil», ga je ponižal ropar Grabež. «Za dediščino se kar obriši pod nosom.»

«Kdor ji prinese ta prstan, bo graščakov naslednik in njen zaročenec. Tako je določeno v oporoki na bojišču...»

Razbojniki so se polagoma pomirili in utihnil. Abdon je govoril resno in prepričevalno, niso se mu upali glasno oporekati. Prstan jih je omamilo — zagledali so novo pot do zaklada. V bodočem gospodarju na Ostrožju bodo našli za-

nesljiivo oporo. Graščakov naslednik jih bo moral obsipati z denarjem.

Abdon si je oddahnil v zavesti, da je ukrotil razjarjene duhove. Začel se je pripravljati na ločitev. «Čim se bo zdanilo, pojdemo narazen», je rekel po kratkem molku. «Seveda ostanemo še nadalje v tesni zvezi. Kadar pridem do zaklada, tedaj bomo delili, kakor je bilo dogovorjeno.»

«Prisezi!» so lopovi zahtevali soglasno.

«Prisežem!» je dvignil prste. «Dal vam bom polovico zaklada.»

Rokovnjači so mu drug za drugim segli v roko ter mu voščili srečo. Potem so nalili vrče in pili na njegovo zdravje. Hvalili so njegovo iznajdljivost ter ga slavili kot bogatega dediča in gospodarja ostroške graščine. Pogodili so se ponovno za polovico zaklada, ki pa bo komaj drobtinica ogromnega premoženja.

Durglja so Abdonove besede najmanj ogrele. Verjel ni celo njegovi prisegi. Koliko jim je že govoril o zakladu, ki ga ni nihče videl. Naj mu le verjamejo drugi, da bodo tem bolj razočarani, kadar jih bo ponovno opeharil.

Vse bolj se je zanesel na mladega jetnika, ki mu ponuja bogato odkupnino. Tukaj bi se dalo brez truda nekaj zaslužiti. Seveda bi se moral odpovedati rokovnjaštvu ter začeti pošteno življenje. Kot izdajalec bi se ne smel več pokazati v gozdno samoto. Pohlepnost po denarju ga je silila, naj reši nedolžno žrtev. Njegovo pokvarjeno srce pa je temu odločno nasprotovalo.

Lopovi so osušili vrče in pričeli omagovati. Samo Abdon se ni upijal. Pripravljal se je na pot — po dediščino na Ostrožje. Zbiral je najbolj genljive besede, kako bo sporočil Olgi očetovo poslednjo voljo. Več kot za njeno deviško srce mu je bilo za grajske zaklade.

Tukaj se je ustavil, obšli so ga neprijetni občutki. Ali je res, da je krsta prazna in da zaklada ni več v grobnici? Kdo jo je tako hitro izpraznil? Ali je vedela Olga za dragoceno shrambo? Zakaj so mu odnesli zaklade prav pred nosom? Ne-dvomno so zaslutili nevarnost in poiskali novo skrivališče. Ali se mu bo posrečilo, ga iztakniti? Kam naj se obrne, kadar pride na Ostrožje?

«Kaj pa Karel?» se je domislil brata. «Sam ni mogel ničesar storiti, lahko pa je komu kaj naročil. Treba mu je bilo samo namigniti, saj je vedel, da mu bom kmalu za petami.»

Preden odide, je sklenil z njim temeljito obračunati. Razbojnikom je ukazal, naj mu ga privedejo iz ječe. Najprej so mu ponudili jedi in pijače. Jetnik se ni hotel ničesar dotakniti.

«Karel, na Ostrožje pojdem», mu je kljubovalno omenil.

«Kaj neda po zaklade...» se je bridko nasmešnil.

«Po dediščino... Poglej ta prstan z graščinskimi grbom...»

«Oropal si me kot razbojnik... Znano ti je, kaj pomeni... Poslušal si na bojišču...»

«Kdor bo nosil ta prstan, bo gospodaril na Ostrožju...»

rega edino jamstvo je narodno edinstvo. V tem duhu vas pozivam, da se porazgovorite o vprašanju vašega sreskega kandidata ter da razvijete svojo akcijo tako, da bo ptujski srez na dan volitev 8. novembra enodušno nastopil ter zaklical vsem in vsakomur: Vsi za narodno in državno, a s tem tudi za slovensko politiko!»

Govor ministra dr. Kramerja je bil sprejet z burnim odobravanjem in dolgotrajnim ploskanjem. Nato se je vršil razgovor o sreski kandidaturi, naposled pa je bila z navdušenjem sprejeta pozdravna brzojavka nosilcu državne liste, ministrskemu predsedniku Živkoviču.

V nedeljo bo odkrit spomenik našemu dr. Žerjavu

Jubilejni zbor Zveze kulturnih društev bo počastil spomin svojega prvega predsednika

S tiho slovesnostjo se je v torek 13. t. m. zjutraj izvršil na pokopališču pri Sv. Križu prenos zemeljskih ostankov blagopokojnega dr. Gregorja Žerjava in njegove plemenite družice iz začasnega groba v novo grobnico, ki jo bo krasil veličastni spomenik. Prenosu obeh kovinskih krst so prisotstvovali sorodniki pokojnih, člani odbora za postavitev spomenika in magistratna komisija. Ravnatelj pogrebnega zavoda g. Šapla je skrbel za najvzornejši red pri prenosu. Prisotna sta bila tudi akademski kipar Boris Kalin in Fran Kunovar, lastnik tvrdke, ki je izdelala nagrobni spomenik.

Ko je upravitelj pokopališča g. Legat opravil molitve in blagoslovitev, sta bili krsti položeni v novo grobnico, v kateri ostaneta za večno združeni v nekajenem počitku dve zlati, zvesti srci.

Odkritje spomenika velikima pokojnikoma v nedeljo bo za ves naš narod praznik izraza našega globokega spoštovanja. Krasni spomenik našemu dr. Žerjavu in njegovi družici bo odkrit točno ob 11. uri 15 min. Vabljeni je vsa jugoslovenska javnost, da izkaže počaščenje spominu moža, čigar življenje je bilo brezprimeren, čist izraz tvorne ljubezni do naroda in države.

S svečanostjo odkritja spomenika bo v nedeljo združen tudi jubilejni zbor Zveze kulturnih društev ob priliki njene desetletnice. Zborovanje bo ob 9. dopoldne v Kazini s primerno počastitvijo ustanovitelja in prvega predsednika ZKD dr. Gregorja Žerjava. ZKD v Ljubljani šteje 270 društev, ki pošljejo na zbor svoje zastopnike. Udeležencem je dovoljena polovična vožnja.

še marsikje manjka. Tukaj se ne gre samo za sposobne in zanesljivo dobre vodilne moči, za zadostna sredstva in za zaupanje vinogradnikov v taka skupna podjetja, kar vsega pri nas še manjka, ampak tudi za ugodne pridelovalne, pestne in krajevne razmere, ki pri nas tudi niso najugodnejše za lahek razvoj takega zadrugništva.

Predvsem je treba enotnih interesov vinogradnikov in dobro razvitega vinogradništva, zlasti z ozirom na kvaliteto ali kakovost pridelka, ki je danes najbolj odločilno, če hočemo v težki konkurenci zmagovati z našim pridelkom. Treba je ugodnih leg in dobrih dovoznih poti za dovažanje grozdja v zadrugo ali skupno klet, treba pa tudi skrbnega dela pri trgatvi, skrbnega pobiranja in sortiranja, kajti zadruga zahtevajo po kakovosti odbrano grozdje in ga tudi tako plačujejo.

Po naših vinogradih rase cela mešanica raznih, tudi manj vrednih sort, ki ne dajejo najboljšega vina. V tem pogledu so naši vinogradi zelo različni in zato tudi interesi raznih vinogradnikov niso enotni za skupno podelavo grozdja. Vsaj povsod ne.

Za uspešno delovanje takih zadrug je treba bolj enotnih nasadov in izbranih trtnih sortimentov, kakor vidimo po naprednih vinskih deželah. Tudi pri nas se je začelo na to delati, toda dandanes še nismo tako daleč. Odločilne so tudi posebne razmere. Čim ugodnejše so lege vinogradov in čim bolj trdni in napredni so vinogradniki, tem prej je pričakovati tudi ugodnega razvoja takih zadrug. Pri nas je marsikje vinogradništvo s svojimi nasadi tako razkosano, majhno in raztrgano, da ni pričakovati povoljnega uspeha in če bi bili vsi drugi pogoji dobri, kar pa seveda niso. To je tudi vzrok, da ni pravega zaupanja na strani naših vinogradnikov in da imajo spričo vseh navedenih činiteljev težko stališče tudi vse tiste moči, ki bi rade sodelovale pri ustanavljanju in vodstvu vinarških zadrug. Kadar se obrne današnji položaj na bolje, bo prišel tudi ugodnejši čas za vinarške zadruga. Preveč vsiljevati jih pa tudi ne kaže, ker so razmere našega vinogradništva za taka skupna podjetja marsikje zelo težavne. Kdor pozna bliže te razmere, bo rad pritrnil.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem ljubljanskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli I. 6 do 6-75 Din, II. 5 do 6 Din, III. 3-50 do 5 Din, krave, debele, 5 do 6-50 Din, klobasarice 2-50 do 3-50 Din, teleta 7 do 9-50 Din. Prasci so se prodajali po 120 do 180 Din za rep.

JAJCA. Cene se malo dvigajo, dasi je spričo lepega vremena še precej svežega blaga. Na drobno so zadnje dni prodajali na ljubljanskem trgu jajca po Din 2-75 do 3 Din za par.

HMELJ. Poživljenje hmeljske kupčije v Savinjski dolini v preteklem tednu je trajalo le kratko časa. Cene sicer niso popustile, toda kupci ne nastopajo.

SADJE, ZELENJAVA IN PERUTNINA. Na ljubljanskem trgu so prodajali zadnje dni krompir po Din 1-15 do 1-25 za kilogram. Zeljnate glave prodajajo na debelo po 70 par do 1 Din za kilogram. Mnogo pride na ljubljanski trg lepih jabolk, kostanja, grozdja in hrušk. Jabolka so

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

TEZKOČE Z ORGANIZACIJO VINARSKIH ZADRUG.

Splošno se poudarja, da je zazreti v delovanju vinarških zadrug glavno rešitev našega vinogradništva. Tega mnenja so vsi odločilni krogi. Toda pot do teh zadrug je pri nas silno težka, če ni nemogoča. Imeli smo že nekaj zadrug, ki pa niso prišle do potrebnega razvoja. Danes lahko trdimo, da smo z našim vinarškim zadrugništvom še zmeraj na mrtvi točki.

Za uspešno delovanje vinarških zadrug je treba raznih in ugodnih pogojev, ki jih pri nas

«Abdon, vrni mi ga kot dragocen spomenik na graščaka...»

Zlobnik se mu je maščevalno posmešnil.

«Hm, spomenik na dediščino... na zaklade...»

«Seveda, temu, kdor nima v srcu drugega kot pohlepnost.» — Bratov očitek je bil poln studa in zaničevanja. Padel je z vso težo, kamor je bil namenjen.

Obraz hudobnega brata se je nenadno izpremenil. «Karel, govori odkrito», ga je prijel razjarjen. «Kje je zaklad, ki ti je bil izročen v oporoki na bojišču? Kam je izginil iz grobnice? Kdo je oplenil železno krsto?»

«Izkušnjavec!» — Karlu se ni zdelo vredno kaj drugega odgovoriti.

Pokvarjenec mu je zagrozil: «Z menoj se upaš tako govoriti? Ali ne veš, da je v moji oblasti tvoje življenje?»

«Vem, da si človek brez vesti in veljave. Stori hitro, kar nameravaš...»

«Nočem, ker sva brata... Zahtevam pa, da mi poveš, kje je skrito grajsko premoženje. Kdo ga je odnesel?»

«Ti», mu je zabrusil Karel brez bojazni.

«Lažnik! Poginem naj, ako sem se ga dotaknil...»

«Kako pa veš, da zaklada ni več v grobnici?»

«Vem», je poudaril.

«Veš pa tudi, da si me napadel in vrgel v ječo. Torej nisem mogel priti na Ostrožje...»

«Uredil si lahko poprej... Povej, komu si naročil?»

«Abdon!» — Brat mu je obrnil hrbet in rekel: «S teboj ni vredno govoriti...»

«Rad boš še govoril. Vse mi boš povedal...»

Kadar zasije jutro, pojdem na Ostrožje... Še enkrat poglej ta prstan... Ne ti, ampak jaz bom graščakov namestnik... Kadar prevzamem graščino, tedaj bom poiskal zaklade... Gorje ti, ako jih ne najdem... Zahteval bom denar ali življenje...»

Karel mu ni odgovoril. Gledal je nepremično v tla, najrajši bi se bil razjokal nad hudobnim bratom.

Zlobnik je zamahnil z roko v znamenje, da sta opravila. Durgelj ga je odvedel nazaj v temno bivališče. «Nič se ne boš», mu je pošepnil, preden ga je spustil nizdol v ječo. «Vem, da si nedolžen. Kadar bo sila, ti bom pomagal.»

Abdon se je poslovil od razbojnikov in odšel iz brloga. Nad Rjavim gričem se je bočila prva zarja.

5. LAŽNI DEDIČ.

Pod košatimi lipami pred graščino se je sprehajala Olga, hči ostroškega graščaka. Ljubila je narodo, katero je najrajši občudovala v zgodnjih urah. Ugažalo ji je šumenje čebel, ki so obirale dišeče lipovo cvetje. Kar očarale so jo drobne pesmice krilatev, ki so poveljavali lepoto mladega jutra. Nekateri so brenkali na citre, drugi požvižgovali.

Mladenka se je približala klopici pod starodavno lipo, odkoder se je videlo krog in krog po dolini. Njene misli so pohitele čez hribe za pre-

dragim očetom. Kar vztrepetala je ob misli, da je obležal ranjen, ali je morda že preživel smrtne muke. Že dolgo ni prejela nikakega poročila. Nič dobrega ni pričakovala.

Naslonila je glavo v dlani ter se zatopila v premišljanje. Predramil jo je prišlec, ki se ji je nenadno približal izza ovinka. Globoko se je priklonil ter ji poljubil roko.

«Abdon!» ga je spoznala. «Pa kje sta oče in Karel? Gotovo prinašaš žalostne novice...»

«Prav iz vojne prihajam», je začel z namišljeno resnobo. «Po ljutih bojih smo izvojevali zmago...»

«Čestitam!» je izrekla ter se dotaknila s prsti njegove roke. «Povej mi najprej, s kakšnim poročilom prihajaš. Nikar mi ne prikrivaj!»

«Olgica! Teško mi je pri srcu...» Obraz se mu je hinavsko nakremžil. «Poglej ta prstan... Več ne morem govoriti...»

«Oče — mrtev!» je kriknila in sklenila roki proti nebu. «Zakaj mi prikrivaš, da je ostal na bojišču? O, strašna usoda!»

Mladenki je zastala beseda. Od žalosti je začela medleti. Abdon jo je opiral, da ni omahnila.

«Vem, da ti je hudo», je govoril hinavec. «Tudi meni se krči srce ter ne najdem besede, da bi dovolj izrazil svojo žalost. Poglej, izgubil sem brata — Karel počiva na strani tvojega hrabrega očeta. Oba sta se borila kakor leva ter izkravela za pravico. To naj naju tolaži — obrišiva solze in deliva bolečino. Človek se ne sme zrušiti pod udarcem usode.» (Dalje prih.)

bila po Din 2-50 do 3-50 kilogram. Črno grozdje je po 4 do 5 Din kilogram. Drobne hruške od Din 1-50 naprej. Kostanja prineso največ iz hribov okrog Stange, prodajajo ga po 2 Din liter, pa tudi ceneje. Bosanci so pripeljali na trg piščance po 15 Din. Domači piščanci so po 35 do 55 Din par. Lepa gos stane 80 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za okrog 55-50 Din;
v devizah:
100 italijanskih lir za 285-77 do 286-67 Din;
1 dolar za 55-89 do 56-06 Din;
100 francoskih frankov za 220-57 do 221-23 Din;
100 češkoslovaških kron za 165-86 do 166-36 Din.
Vojna škoda se je trgovala po 290 do 297 Din, investicijsko posojilo pa po 64 do 68 Din.

Sejmi

19. oktobra: Vojnik, Guštanj, Mozirje, Lukovica, Sorica, Krško, Trbovlje, Radohova vas, Bohinjska Bistrica, Podsreda.
20. oktobra: Črensovci, Dobrovnik.
21. oktobra: Celje, Crna pri Prevaljah, Cerklje, Jagnjenica (občina St. Jurij pod Kumom), Izlake-Aržiše, Zubina, Dovsko, Mala Nedelja, Žiri, Lesce, Sv. Peter pod Svetimi gorami.
23. oktobra: Marija Gradec pri Laškem.
24. oktobra: Dolenji Logatec, Velenje.

Kratke vesti

— Sadni sejem in sadna razstava. Sadni sejem, ki ga priredi v dneh od 25. do 27. t. m. Sadjarsko in vrtnarsko društvo na ljubljanskem velesejmu, bo po svoji organizaciji obenem tudi razstava sadja. Razstavljeno sadje bo enotno vloženo v ameriških zabojih, ki drže poprečno po 20 kg sadja. Na to razstavo so pripuščena jabolka le tistih sort, ki so pri nas priznana kot namizno blago in ki so prišla tudi v trgovini do dobrega slovesa. Vsa prireditvev bo že po svoji zunanosti napravila vtis skrbno uprizorjene razstave, ki bo v paviljonu «G».

— Apno za gnojenje vrtov. Sedaj v jeseni, ko pospravimo z vrtov vso zelenjavo in prazne gredice globoko preštihamo, je najpripravnější čas, da jih obenem gnojimo z apnenim prahom. V ta

namen vzamemo na 1 m² prostora 8 do 10 dek sprasene apna, ki ga potrosimo po vrhu obdelane zemlje. Apnenje vrtno zemlje naj se ponavlja vsaj vsaka tri do štiri leta, kar silno dobro učinkuje ne le na razkranjanje zemlje, temveč jo

tudi pomnoži na važni redilni snovi, to je na apnu, ter jo obenem razkuži. Posestnike vrtov opozarjamo, da zbira naročila za spraseno apno sedaj Kmetijska družba v Ljubljani, in to po najnižji ceni. Zanimanci naj se čimprej prijavijo.

Gustav Strniša:

Planinci

Dà, ta planšarica Mica! Svoje življenje je prebila največ na planinah! Menda bo planšarila do svoje smrti. Slednje leto se okrepi na ostrem planinskem zraku. Jeseni se vrača v dolino čvrsta in pomlajena. Ko se pomladi odpravlja spet v planino, čuti, da je trudna in stara. Komaj čaka, da se zagriže vanjo ostru planinska sapa. Vedno jo skrbi, da bo neke pomladi oslabela in da bo morala ostati v dolini, kar bi pomenilo njeno smrt.

Pa jo včasih podražijo pastirji:

«Mica, praviš, da boš tu umrla. Kam naj te pa na planini pokopljemo?»

«Mornarja v morje, planince pa v prepadi!» se odreže Mica. Starka pač dobro ve, da jo bodo nesli pastirji v dolino, če treba tudi pet dni hoda, saj jo imajo vsi za svojo planinsko mater.

«Mica, letos smo prvi!» se pohvali črednik.

«Ne vem, kam se je tebi tako mudilo. Ali te je res ljubezen do planine prignala tako zgodaj semkaj? Kaj pa, če je kaka druga ljubezen vmes?» ga draži starka in ga radovedno pogleduje.

Šimen ne odgovori. Njegove oči veselo sijejo. Nekaj prazničnega je v njem. Sam ne ve, zakaj je zdaj tako zadovoljen in vesel, dočim ga je prej mučila nejasna bol.

V daljavi je ovil mrak dolino ko dojenca v volno belih meglic, ki so priplavale od vseh strani.

Počasi se pripelje mesec. Sanjavo plava po drobnih, grahastih oblakih.

Črednih in planšarici ostanejo še nekaj časa skupaj. Pastir strmi mirno pred sebe. Rad bi kaj povedal, pa ne more. Kakor mrak pred seboj, zre tudi mrak v mislih, ki jih ne more izraziti. Vendar so lepe tiste misli.

Marta prične dremati. Trudna je. Pot in gorska sapa sta jo utrudili.

Šimen jo opazuje. Zadovoljno se smeje temu zdravemu otroku narave.

Stara Mica se je nekam zagledala. Njene ustnice se komaj vidno premikajo.

Črednik se ozre za njenim pogledom in vidi, da strmi v prepereli križ nad prepodom. Njegova dolga senca sega čez planjavo. Kristus visi tamkaj. Mogočen vstaja v svoji samoti nad prepodom mraka. Daleč se črta križeva senca.

Mica šepetaje rožni venec.

Nekaj časa je vse tiho in mirno. Mrka tesnoba leži v zraku. Prav tako je, kakor bi se bila ustavila ura časa.

Marta se strese in predrami.

Mica je odmolila in se nalahno dotaknila njene rame.

Hoteli sta oditi.

Šimen zavriska, da se deklica kar prestraši: «Zakaj tako močno vriskaš?»

«Zato, ker sem vesel in srečen, da sem spet na teh svojih svobodnih višavah, ki so meni življenje!»

Mica je vsa navdušena:

«Dà, dà, planine, naše planine!» zašepetaje po božno. Nato pa povesi glavo, kakor bi se bila sramovala te svoje ljubezni.

Šimen potisne klobuk na oči in zapoje staro pesem:

Jezus je v planine šel,
da bi bil v nebesa vzet.
Bilo je tako lepo,
da je pozabil drugi svet!
Jezus je v planine šel,
kjer je bil v nebesa vzet,
z zlato solnčno hostijo
blagoslovil je ves svet!

Potem je zapel veselo o planincih, kjer sije solnčece in ima vsak fant svojega dekleta.

Nekje v daljavi pa odjekne druga pesem. Lepa je in domača, vendar žalostna. Komaj se čuje njen odmev.

Pesem se je izgubljala v mraku, se dvigala in spet zamirala. Naposled je vztrepetala in utihnila ječeča in bolna kakor obstreljena ptica.

III.

Lipnikova Meta pač ni mislila, da bo kdaj mogla pozabiti Bričkovega Jako. Hipno se je zatelebala vanj in menila, da mora biti prav on njen fant in nihče drugi. Tedaj pač ni mislila,

DOPISI

GORJE PRI BLEDU. Gospodarsko krizo zmerom bolj občutimo. Ne vemo, kaj bo, ko pride starka zima. Letino smo imeli sredno. Ajdo pa nam je slana pomorila, tako da niti semena ne bo. — Nedavno je imel naš Sokol prvi javni telovadni nastop. Udeležba je bila bolj pičla zaradi slabega vremena. Zeleli bi, da bi Sokol dobil kaj kmalu svoje gnezdo. — 4. t. m. se je pri nas razširila govorica o sirovem pretepu. Andrej Soklič na Mrzlem Studencu je s sekiro hudo poškodoval po glavi in po životu posestnika Simona Ureveca iz Zatrnika. Ureve je v domači oskrbi. Sokliča so pa spravili orožniki na varno. Soklič je znan kot zelo sirov nasilnež in pretepač. Takemu nasilnežu naj se prepove dajati alkoholne pijače.

GORJUŠE V BOHINJU. V poslednjem času, posebno odkar se je izvršil majhen napad na neke tukajšnje fante, dežujejo pritožbe na oblastva. Poleg tega se raznašajo prav gorostasne govorice ne samo po bližnji okolici, nego so se razlezele po vsem Gorenjskem. Da take novice rasejo, je razumljivo. To nazadnje še ni tako huda zadeva, če ne bi pisci brez podpisov obtoževali oseb za dejanja, za katera vsak pameten človek ve, da jih niso storile. Kolikor smo poučeni, so vsem pisecem teh ovadb že na sledu. Ti ljudje bodo morali vse svoje trditve temeljito podpreti in dokazati, če se bodo sami hoteli rešiti neprijetnih posledic. Mislimo pa, da bo tako nekako, kakor pravi pregovor: Kdor drugim jamo koplje...

MALA NEDELJA. V nedeljo 25. t. m. točno ob pol 4. bo v Društvenem domu Jurčičeva proslava z narodno igrom «Domenom» z godbo in petjem. Pred igro gasilska zaobljuba. Vabljeni vsi od blizu in od daleč!

PEKRE-LIMBUŠ. Trgatev se je pričela. Spet so vinogradi polni ljudi, ki obirajo grozdje, in mladeniči ga nosijo v stiskalnice. Kakšen bo letos pekrčan? To vprašanje zanima marsikaterega gostilničarja, trgovca in tudi občinstvo. Kakor kaže, bo vino dobro. Če bo lepo vreme trajalo še 14 dni, je upanje, da bo pri dovolj pozni trgatvi vinski pridelek še pridobil na kakovosti. — V soboto je v Limbušu preminil v 70. letu starosti g. Franc Bebe, železničar v pokoju. Na zadnji poti so ga spremljali tudi njegovi tovariši, ki so mu prinesli krasen venec. Blag mu spomin, žal-

joči rodbini naše iskreno sožalje! — Tukajšnji Sokol se zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli način pripomogli h krasnemu uspehu sokolskega nastopa.

ZIBIKA. V prejšnjih časih je potoval večkrat skozi naše kraje puščavnik, tako se je namreč sam imenoval, ki se je zelo zanimal za naše razmere. Iz svoje popotne torbe je poslal marsikak dopis v «Domovino». Ta puščavnik je nepričakovano izginil od nas. Ali smo se mu Zibičani tako hudo zamerili, ali mu je zmanjkalo sladkih korenin ali pa je postal iz Savla Pavel, kdo ve? Resnica je, da so postali v «Domovini» dopisi iz Zibike zato zelo redki, oziroma so skoro popolnoma izostali. — Tukaj se je v zadnjem času zgodilo marsikaj novega. Najprej moramo omeniti novo često, katero smo slednjič vendarle pričakali. Dne 8. septembra so imeli delavci svoj cestni likof in so proslavili ta veseli dogodek z godbo. S cesto je pridobila Zibika mnogo prijaznejše lice. Prej smo tičali globoko v blatu, sedaj se vozimo že s kolesi in motorji, a tudi avtomobili nas skoro vsak dan obiskujejo. Cesta nam je prinesla baje tudi častne občane. Raca na vodi, pa naj še kdo reče, da nismo napredni! Pravijo, da je ta čast zadela g. Turka in župnika g. Jelšnika. Naš občinski odbor ne pove sicer ničesar gotovega, nas pa to zanima in mislimo, da spada taka stvar v javnost. — Trgovino g. Frana Založnika je prevzel trgovec g. Juršič iz Makol, ki se je poročil z učiteljico gđc. Vivodovo, tudi iz Makol. S prihodom g. Juršiča je zamašena vrzel, ki je nastala zaradi smrti g. Založnika. Otvoritev nove trgovine smo vsi prav z veseljem pozdravili. — Še nekaj moramo omeniti! Nedavno je umrla tukaj g. Liza Založnikova, vdova po pokojnem g. Založniku. V neki prejšnji številki «Domovine» je nekdo pisal, da je imela snaho, kar pa ni res. Dopisnik bi moral biti pač točnejši.

DOMAČE NOVOSTI

* Ob 11. obletnici koroškega plebiscita se je vršila v soboto v Celju tretja glavna skupščina Kluba koroških Slovencev iz Ljubljane. Otvoril je zbor ob veliki udeležbi predsednik g. dr. Fellacher. Posebno poročilo je bilo posvečeno današnjim razmeram na Koroškem, kjer naši rojaki nimajo nikakih pravic in pod silo razmer prehajajo slovenska posestva počasi v nemške roke. Dolžnost slehernega Jugoslavana je, da po

svojih močeh pomaga bratom onstran Karavank, da ne bo velika vera trpinov v same sebe in našo solidarnost zaman. Po poročilih klubovih funkcionarjev je bil z malimi izpremembami izvoljen stari odbor. Zbor se je zaključil v najlepšem razpoloženju in izzvenel v trdni prisegi bratske ljubezni in vzajemnosti.

* Italijanski letalski minister general Balbo v Zagrebu in Beogradu. Dne 9. t. m. dopoldne ob pol 10. je priletel v letalu na zagrebško letališče italijanski letalski minister Balbo. Njegov prihod so pričakali naši oficirji, ki so ga pozdravili na letališču. Nekaj pozneje je prišel na letališče tudi italijanski konzul v Zagrebu Umilta. Kmalu nato je priletelo tudi drugo italijansko letalo z generalom Tedeschinijem, majorjem Libertinijem in dvema mehanikoma. Na čast italijanskim letalcem je bila prirejena svečana zakuska. Generala Balba je pred zbranimi oficirji pozdravil polkovnik Naumović v francoskem jeziku. Balbo mu je odgovoril v italijanskem jeziku, nazdravil jugoslovanskemu letalstvu in poudaril njegovo moč in disciplino. Nato so pozdravili Balba tudi predstavniki zagrebške italijanske kolonije. Balbo se je odpeljal potem v avtomobilu, da si ogleda Zagreb. Ob 11. dopoldne je odletel proti Beogradu, kamor je prispel popoldne. Na letališču sta ga sprejela poveljnik našega letalstva general Nedič s svojim štabom in italijanski poslanik na našem dvoru z uradniki poslaništva. General Balbo je naslovil nekaj prisrčnih besed na prisotne, se izrazil, da je srečen, ker se nahaja v državi, kjer so ga prisrčno sprejeli, ter pohvalil naše letalstvo.

* Določitev cen kruhu. Ban dravske banovine je dne 8. t. m. določil naslednje cene kruhu v obrtni maloprodaji v naši banovini: za beli kruh (iz pšenične moke «0») 4-40, za polbeli (iz pšenične moke «4») s 30% primesi pšenične moke «6» ali ržene moke) 3-80, za črni kruh (iz pšenične moke «6») s 30% primesi črne moke) 3-10 Din.

* Gostilničarska pivovarna v Laškem. Prejeli smo: Dne 6. t. m. se je vršila seja upravnega sveta gostilničarske pivovarne v Laškem. Zadeva kljub hudi gospodarski krizi dobro napreduje. Sklenilo se je, da se nemudno prične gradnja. Predvsem se bo zgradil industrijski tir. Istočasno se bo pričelo graditi tudi upravno poslopje. Gradnja se mora pričeti najkasneje 20. novembra. Na isti seji je prišlo tudi do odločitve glede nastavitve pivovaritelja, za katero mesto se je posrečilo dobiti odličnega strokovnjaka iz Češko-

kaj bo iz njene ljubezni. Ni se ozirala na govorice svojih prijateljic, ki so si o Bričkovem šepetale različne stvari in se poredno smejale. Ona je samo trdila, da se vse o njem motijo. Bila je zdrava hči narave, preprosto in dobro dekle, ki si o svojem fantu sploh ni moglo kaj slabega misliti. Ljubezen je pač slepa in meada je zato tudi tako lepa. Meta je pa ljubila Jaka vedno bolj in slednji večer ga je pričakovala sloneča na oknu z glavo, skrito med rožami.

In prihajal je. Rezko je zavriskal, ko je zavil proti hiši. Prešerno se je prizibal pod njeno okno.

Njeno srce je vztrepotalo, ko je začula vrisajoč glas svojega fanta, prav kakor srce plahe srne, ko začuje puškin pok. Že je stal pod oknom in jo stiskal k sebi. Bil je divji in strasten. Njegove besede so jo žgale in opajale. Premamila jo je, še sama je komaj vedela kdaj.

Ko je pa spoznala svoj greh in se zavedla sramote, ki jo čaka, je pričela bridko jokati.

On jo je pa po enem večeru začel zanemarjati. Ker je spoznal, da ga vedno bolj ljubi, se je pričel njeni ljubezni rogati, saj ji je hinavsko ponujal svoje prijateljstvo, jo miril in razlagal, da je pač najbolje, če ostaneta samo dobra prijateljca, češ, da se ne moreta nikoli poročiti, ker je sam presiromašen, a njena bajta prezadolžena.

In tako je ljubav, ki je v nji zaplapolala kakor suha slama, tudi urno ugasnila. V srcu ji je ostalo prazno pogorišče. V sebi je čutila še samo bolečino in spoznanje,

Jaki se je čudila. Kakor priučena papiga ji je prej vedno žlobudral o svoji ljubezni, zdaj je pa preskočil na prijateljstvo. Vedela je, da ga je šele zdaj spoznala in bolelo jo je razočaranje, da je ljubila fanta brez vsakega značaja. Zal ji je bilo, da se je pustila premotiti njegovim sladkim besedam in navidezni dobrodušnosti.

Ko je pričel izostajati, ga ni vprašala, kje hodi. Neke noči je zelo kesno potrkal. Ni se oglašila.

Odšel je. Slutila je, da se ne bo več vrnil. On se je pa čutil kar nekako olajšanega. Oddahnil si je. Svojega dekleta se je pač že zdavnaj naveličal.

Pa je prirogovilil s planine črednik Šimen. Takoj je spoznala, da je mladenič drugega kova kakor njen Jaka, ki je pač mnogo govoril, a le kaj slabega storil. Šimen je bil molčeč in miren. Še skoro v zadregi je bil včasih pred njo. Večkrat mu ni hotela beseda tako iz ust, kakor si je želel. Nji je pa njegova zadrega kar ugajala. Slutila je v njem dobro in pošteno srce. Če se je pa spomnila na svojega zapeljivca, je še huje trpela. Ko je spoznala, da se zanima zanjo Šimen, ji je bilo še huje, da se je vdala onemu vihravcu in babjeku.

Zvedela je, da lazi Jaka zdaj okoli Ruparjeve Angele. Tedaj je Šimen že odšel v planine. Meta je v svoji samoti in razdvojenosti sklenila opozoriti Angelo, naj se pazi pred Jaka, češ, da ni pravi fant. Pa jo je prehitela druga novica,

Ruparjeva hiša je stala na samem koncu Sela. Prištevala se je že k sosednji vasi Ravnemu.

Ko je prihajal Jaka pod Angelino okno, ga je nekaj časa poslušala in se mu smejala. Pričela se je iz njega norčevati. Vedela je, kakšen ptič je, in nič mu ni hotela verjeti.

On pa ni nehal. Vedno je oprezal okoli oglov in čakal, da je mogel izpregovoriti z njo kako besedo pod oknom.

Pa je Angela zbadla svojega dvajsetletnega brata Andreja:

«Med ravenske vaščane se štejemo. Ravenski fantje so vedno sloveli kot junaki in poštenjaki! Čudno, pa pustite Jaka, da postopa takole drzno okoli mojega okna, saj ta priliznjenc niti iz naše vasi ni doma!»

«Čemu pa puščaš okno odprto?» jo je zbadel brat.

«Zamreženo je in nihče ne more v sobo. Ali meniš, da bom zaradi tega sleparja spala v zatohli sobi? Jaz hočem ponoči svežega zraka!» je rezko odvrnila sestra.

«No, saj vem, da si pametno dekle! Čakaj, bomo kmalu zaorali, da naš bo pomnil! Če bi bil jaz dvomil in menil, da ti kaj verjameš njegovim marnjam, bi jih fant že zdavnaj skupil za svoje sladke besede. Pa sem enkrat slučajno slišal, kako si ga zavrnila. Zato sem bil zaradi tebe brez skrbi!»

(Dalje prihodnjik.)

slovaške. Pivovaritelj nastopi svoje mesto takoj in bo vodil instalacijska dela pri pivovarni in strofarni sami. Strojne načrte kakor tudi načrte za pivovarno sta izdelali svetovnoznani tvrdki, in sicer Prva brnska strojna tovarna in tvrdka Jan in Novak v Pragi. Pivovarna bo zgrajena po najmodernejših načrtih z najmodernejšimi stroji in izumi na polju pivovarstva. Na ta način so razpršeni dvomi onih, ki niso zaupali v svojo moč. Tovarišem gostilničarjem kakor tudi vsem drugim pridobitnim krögom, ki držijo sedaj v neutemeljenem strahu denar doma, svetujemo ponovno, naj ga brez odloga nalože v zanesljive delnice naše stanovske in narodne pivovarne.

* Ponarejeni 100dinarski in 1000dinarski bankovci. V zadnjem času so se pojavili v Mariboru in okolici ponarejeni tisočaki in stotaki. Mariborska podružnica Narodne banke je prejela že več ponarejenih bankovcev. Obvestila je o tem vse ostale denarne zavode. 100dinarski bankovci so ponarejeni precej spretno, 1000dinarski pa bolj nerodno. Opozarjamo prebivalstvo, naj bo pri sprejemanju bankovcev previdno.

* Odhod odpuščenih velenjskih rudarjev. Te dni zjutraj je prispelo v Celje s savinjskim vlakom 59 rudarjev razne starosti, ki so bili pred dnevi odpuščeni z dela v velenjskem državnem premogovniku. Novo zaposlenje so našli pri raznih gozdnih podjetjih, in sicer so se porazdelili takole: 24 jih je odšlo v Koprivnico, 20 v Novo Gradiško in 15 v Dobrljin. Mnogi med odpuščenimi rudarji, ki so morali zapustiti domače kraje, so oženjeni, vendar pa so morali pustiti družine zaenkrat še doma.

* Odpust delavcev v mežiškem rudniku. Ravnateljstvo svinčenega rudnika v Mežici je odpovedalo pogodbo 27 delavcem. V domove odpuščenih so se naselili črni dnevi skrbi in borbe za vsakdanji kruh, tembolj sedaj na zimo, ko ni nikjer dobiti dela.

* Zanimive najdbe človeških okostnjakov. Vaščani iz Suhe pri Škofji Loki so si pripravljali minili petek v svojih jami peščenec za nasipanje krajevnih potov. Pri kopanju več metrov globoke jame, ki leži nekoliko odročno od Trate, so našli delavci na zelo dobro ohranjeno človeško okostje. Zraven kosti so dobili okroglo, iz gline žgano posodo v premeru dveh decimetrov in nožič. Najdba okostnjaka je povzročila dokaj komentarjev, posebno ker so podobno okostje našli pred časom tudi v drugih jamah, ki jih je tod več, da je pred leti razsajala v Škofji Loki strašna kuga in da so Ločani iz bojazni pred širjenjem boleznih pokopavali mrličje po travnatih zemljah okoli Trate. Po mnenjih nekaterih pa naj bi bili v okolici Trate preostanki rimskih grobišč.

* Smrt stoletne starke. Te dni je pretrgala smrt življenjsko nit 101letni krepki kmečki materi Antoniji Pogorenikovi iz Smartna pri Slovenjgradcu, ki je bila kljub zelo visoki starosti do zadnjega čila in sveža. Čitala je brez očal, prav tako tudi šivala. Bila je mati 11 otrok, izmed teh je bilo 9 fantov vojakov. Najstarejši sin je star 66 let. Pokojnici blag spomin!

* Med potjo k sinu ga je doletela smrtna nesreča. Na železniški progi med Ponikvo in Poljanami se je te dni zgodila strašna nesreča. Lokomotiva je pri nekem prehodu povozila 84letnega starčka Tomaža Gunzerja. Starček preužitkar je bil usodnega dne namenjen v Dramlje k svojemu sinu na trgateg. Nesreča se je bržčas zgodila zato, ker starček lokomovite ni opazil. Lahko pa je pravilna tudi druga domneva, da ga je ob času prehoda čez tir zadela kap in je bil nesrečnik že mrtev, ko ga je prijel stroj. Pokojnik je bil doma iz Vrha pri Šmarju pri Jelšah. Naj mu bo lahka zemlja!

Kako postanem dober godbenik.

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil HEINEL & HEROLD v Mariboru št. 104—B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu godbeniku. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

* Smrtno so je ponesrečil čevljarški pomočnik Vinko Kavčič iz Žirov, ko se je peljal s kolesom po Poljanski dolini domov in padel čez mostno ograjo v prepad. Ponesrečenca so njegovi spremljevalci takoj potegnili iz prepada in poklicali zdravnika, ki pa je prišel zaman. Pokojnik je bil vnet Sokol in priljubljen mladenič. Naj mu bo lahka zemlja!

* Požar v Ravnah pri Borovcu. Nedavno zvečer, ko so delavci prenehali z delom, je v parni žagi v Ravnah naenkrat začelo goret. Žaga je pogorela do tal; ostala je le strojnica s strojem. Požar je zajel tudi bližnje skladišče in vpepil okrog 20 m³ desk. Žaga je bila last Ivana Cvara iz Zamostca pri Sodražici. Kako je požar nastal, se ni dalo ugotoviti.

* Vlak zavozil v kmečki voz. 5. t. m. je na progi Grosuplje—Kočevje med postajama Čušperk in Dobropoljem zadel vlak v dvovprežen voz posestnice Marije Mesojedčeve iz Zdenške vasi. Voz je popolnoma razbilo, voznik, njegov 12letni brat in oba konja pa so ostali nepoškodovani. Železniška imovina ni utrpela nikake škode, le vlak je privozil s petminutno zamudo na postajo v Dobropolju.

* Deček pod avtomobilom. Milan Zdešar, osemletni sinček delavke iz Zaklanca, občina Horjulj, se je z drugimi otroki igral doma na dvorišču. Nenadno pa je stekel z dvorišča čez cesto, da bi šel v kozolec po deteljo za zajce. Toda že je bila nesreča tu. Istočasno je namreč po cesti privozil avtomobil iz Ljubljane in fantka podrl. Dečko je obležal hudo poškodovan na cesti. Šofer je fantka prepeljal v ljubljansko bolnico, kjer so ugotovili, da ima zlomljeno desno nogo in tudi resne notranje poškodbe.

* Nesreča pri zidanju. V Braslovčah se je pri novi gradnji hiše industrijca g. Miklavžine iz Preserij zrušil oder in sta se nevarno poškodovala delavca 27letni Ivan Strnad in 25letni Jože Hribernik, oba iz Podvrha. Prepeljali so ju v celjsko bolnico.

* Stara ženica pod avtomobilom. Pri Arclinu blizu Vojnika se je zgodila te dni huda avtomobilska nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Neki osebni avto je vozil iz Dobrne proti Celju. Nasproti mu je prišel dvovprežni voz, za katerim je hodila 74letna preužitkarica Feldinova Barbara iz Vojnika pri Celju. Starčka je osila na hrbtu koš, poln tresk. Šofer je dal s hupo znamenje, stara ženica pa je menila, da prihaja avto od zadaj in je skočila na levo stran ceste. V tem hipu jo je avto podrl in ji je šlo kolo čez lobanjo, da je nesrečna žena izdihnila na licu mesta.

* Zagonetna smrt čevljarškega pomočnika. V torek preteklega tedna zvečer so našli ob pristavi Racerjevega dvora med Kamnico in Mariborom 22letnega čevljarškega pomočnika Mihaela Parkiča iz Gradiške pri Kamnici nezavestnega na tleh. Spravili so ga takoj domov, kjer je kmalu nato umrl, ne da bi se prej zavedel in povedal, kaj se mu je zgodilo.

* Divje svinje na Gorjancih. Na Gorjancih se je pojavila čreda divjih svinj, ki dela kmetom gorskih vasi, zlasti Javorovice, veliko škodo.

* S trebuhom na kol. Silno huda nesreča se je pripetila 30letnemu premogovnemu delavcu Feliksi Repetu na Jesenicah. V prostem času je doma obiral brajdo. Povzpel se je na lestvi precej visoko, nenadoma pa mu je spodletelo. Padel je in se s trebuhom nasadil na kol. Takoj so mu prihiteli na pomoč, ga rešili iz mučnega položaja in odpeljali k zdravniku, ki je zaradi hude poškodbe odredil takojšnji prevoz v ljubljansko bolnišnico.

* Kočevski vlak je povozil staro ženico. Ljubljanski reševalni avto je te dni prepeljal v bolnico neznanu starejšo ženo, ki jo je povozil kočevski vlak. Komaj je bila nesrečna ženica oddana v bolnico, je umrla. Pozneje se je izkazalo, da je starica 68letna Marija Lovšinova, posestnica iz vasi Otavice pri Ribnici. Blizu Orteneka je šla tik ob progi, ko je vanjo butnil vlak in jo podrl na tla. Takojšnja pomoč so ji nudili že ljudje, ki so jo obvezali in jo nato dali prepeljati v Ljubljano. Vendar pa je bila vsa pomoč zaman.

* Divjaški napad. V četrtek minilega tedna je šel delavec Jože Sitar iz Goriške vasi s prijateljem posestnikom Francetom Kešetom v Kešetovo zidnico v Golobinjeku, kamor ga je ta povabil na mošt. Oba sta ga v zidnici pila in se pogovarjala. Čez čas pa je prišel v zidnico tudi neki fant iz Golobinjeka in prisedel k njima. Pa mu je Sitar med pogovorom znil nekaj besed, ki so ga zbudile. Takoj je vstal in odšel. Keše in Sitar pa sta ostala še naprej v zidnici. Nekako okrog 17. sta se oba vračala proti domu. Nekaj streljajev od zidnice sta se ustavila in se poslovila. Keše je krenil po eni, Sitar pa po drugi strani domov. Komaj pa je Sitar napravil nekaj korakov, je že izza grmovja skočil proti njemu oni fant, ki ga je bil Sitar v zidnici razžalil, in s koso v roki navalil nanj. Prišel je mahati s koso po njem in ga dobesedno razrezal. Prizadejal mu je sedem hudih ran po glavi, levi roki in hrbtu. Ko je tako svojo jezo nad njim ohladil, ga je pustil ležati vsega krvavega na mestu. Pozneje je prišlo tam mimo nekaj ljudi, ki so ranjenega Sitarja pobrali, ga za silo obvezali in odpeljali v kandijsko bolnišnico. Orožniki so sirovino še istega dne prijeli in izročili v zapore novomeškega okrožnega sodišča.

* Avto je zavozil na dve brani. Ko se je mehanik iz Krškega g. Ferdinand Bursič vračal z Mariborom tovornim avtomobilom v spremstvu nekega trgovca iz Ljubljane, je okrog polnoči zavozil v vasi Gradišču na dve brani, ki sta bili sredi ceste. V hipu so seveda popokale vse pnevmatike in je avto v temni noči obtičal sredi ceste. Spričo prisotnosti duha se je mehaniku posrečilo avto bliskovito zavreti in tako preprečiti še večjo nesrečo. Pnevmatike so bile okrog desetkrat predrte in so zahtevale štiriurnega krpanja, preden je mogel avto dalje. Zločinci, ki so zavlekli brani na cesto in ju celo pokrili z vejami, da ju ni bilo mogoče opaziti, zaslužijo temeljito kazen, saj bi bila smrtna nesreča, če bi avto vozil nekoliko hitreje, neizogibna. Dolžnost vaščanov, ki morda poznajo krivce, je, da te nemudno javijo orožništvu. Kdor streže svojemu bližnjemu po življenju, spada za zapah.

* Predrzen vlomilec prijat. Nedavno je neznan vlomilec izvršil več vlovov v novomeški okolici. Minili teden v četrtek popoldne se je pojavil zopet v Ločni pri Novem mestu in skozi okno vlomil v hišo posestnika Ivana Klinarja, kjer je pobral nekaj obleke in 12 dinarjev. Najbrže bi bil odnesel več reči, pa se je prestrašil Klinarjeve žene, ki jo je videl prihajati proti hiši. Zato je zlezal zopet skozi okno na plan. Kmalu potem pa je padel v roke orožnikom, ki so ga takoj privedli v zapore novomeškega sodišča, kjer so ugotovili njegovo istovetnost. Piše se Josip Rojc. Rodil se je leta 1901 v Dornbergu pri Gorici. Zlikovec se je dosedaj preživljal z vloomi in tatvinami. Ukradene predmete je prodajal celo po Novem mestu, kjer je nastopal preoblečen. Tako je ponujal v delavnici g. Pelka krojaškemu pomočniku Leopoldu Špringerju srebrno uro za 40 Din, katere pa Špringer ni hotel kupiti.

* Tombolsko tablico sta ponaredila. V nedeljo dne 4. t. m. so imeli v Gornji Radgoni tombolo. Med upajočimi sta bila tudi neki fant in neka mladenka iz Boračeve pri Gornji Radgoni. Ko sta videla, da jima sreča ni mila, ker je bila izklicana in oddana že prva in druga tombola, sta si izmislila zvijačo. Na eno izmed tombolskih tablic sta prilepila že izklicane št. vilke in jo s tem izpopolnila. Na tribuno je morala nesti tablico mladenka, ker je fantu zmanjkalo korajže. Ze so ji hoteli izročiti tretjo tombolo, moderno nihalno uro, pa se je tombolska karta nekako čudno prijemala prstov, ker sta obrabljala lepilo, kakršno rabijo mehaniki. Videč, da se sleparstvo ni posrečilo, je fant pobegnil in prepustil dekleta orožnikom.

* Prijatelja je zabodel v prepiru. Pri posestniku Jožetu Zuliču v Pokleku so meli proso. Pomagala sta pri delu tudi 23letni delavec France Kunšek in 23letni delavec Jože Romih. Po zaključku dela je bil likof. Nekaj litrov mošta in nekaj hruškovca je bilo. Ni bilo mnogo, saj jih je

bilo pri delu zbranih 13, pa vendar je nekaterim udaril alkohol v glavo. Kmalu, ko se je družba razšla, sta se pred Zuličevu hišo brez vsakega pravega povoda sprla Kunšek in Romih, ki sta si bila sicer prijatelja. V jezi in razburjenosti je Romih zagrabil nož, zamahnil večkrat proti Kunšku in že se je ta okrvavljen zgrudil v travo. Zulič, ki je ves prestrašen prišel gledat, kaj se dogaja, je našel Kunška nezavestnega, pomagati pa mu tudi ni mogel več, kajti nesrečni mladenič je kmalu izkrvavel. Romiha, o katerem pravi ljudski glas, da je pretepač, so orožniki kmalu nato, ko se je bil sam prijavil, izročili sodišču v Sevnici. Fant se zagovarja s silobranom, češ, da ga je Kunšek prvi napadel.

* **Po veselem kožuhanju krvavo vasovanje.** Iz Zalovč pri Šmarjeti so se podali domači fantje v sosedno vas Zaboršt k posestniku Vrtačiču kožuhat koruzo. Kakor običajno, se je pri tem nočnem delu zbralo tudi tu dosti fantov in deklet, da si pri delu z govorjenjem in petjem krajšajo čas in da so slednjič tudi deležni gospodarjeve postrežbe. Po končanem delu so se dobro razpoloženi kožuhači podali vasovat v Gorenjo vas pri Šmarjeti, kamor so dospeli okrog polnoči. Sredi vasi blizu svojega doma pa je vasovalce ustavil 22letni posestnikov sin Janez Grahuta in jih pozval, naj ne vznemirjajo vaščanov v tako pozni uri. Vsi so se dali pogovoriti, samo 19letni Jože Vovko iz Zalovč je ostal v vasi ter se spoprijel z Grahuto. Fanta sta se nekaj časa obdelovala z rokami, nazadnje pa z noži in je napadalec Vovko dobil nekaj vbodov v stegno, Grahuta pa več smrtonosnih ran. Z zadnjimi svojimi močmi se je še privlekel do praga domače hiše in tam izkrvavel.

* **Zrtev 18letnega ubijalca.** Minuli teden v noči od srede na četrtek je v Gorenji vasi pri Šmarjeti znani delomrznež, komaj 18letni Jože Volk iz Slapov pri Zburah, trikrat zabodel 25letnega Janeza Grahota iz Gorenje vasi, ki je kmalu izkrvavel. Vzrok sirovega zločina ni znan. Pri aretaciji je hotelo razjarjeno ljudstvo ubijalca dejansko napasti, tako da so imeli orožniki mnogo truda, da so ga obvarovali. Volk, ki se je pri vsem tem obnašal precej nesramno, ni kazal nikakega obžalovanja za svoje dejanje. Oddan je bil v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu.

* **Neznan mutec pred sodniki.** Mali kazenski senat v Ljubljani je te dni odredil zapor neznanega človeka v lepoglavskem očuvalnem zavodu. Neznanec je bil osumljen večje tatvine pri Dobrovi, pa ni mogel govoriti, ker je bil mutec. Ker pa Lepoglava mutcu ni dišala, je vendarle izpregovoril. Tako so počasi ugotovili, da imajo »mutcu« prav nevarnega tiča Ivana Kosiča, znanega svedrovcva iz Trsta.

* **Aretacija dveh mladih prijateljev tuje lastnine.** V soboto popoldne sta prikolesarila v Domžale dva mladeniča. Da se po dolgi vožnji primerno okrepečata, sta se odločila za prodajo koles, kar pa je postalo za oba usodepolno. Domači orožniki so ju namreč vljudno povabili na kratek sestanek na orožniško postajo, kjer se je kmalu pokazalo, da je eden od obeh zelo nevaren prijatelj tujih koles in sploh tuje lastnine. Oba sta po kratkem obotavljanju priznala, da sta se pripeljala iz Konjic, kjer sta si v petek kolesi »izposodila«. Bila sta to 21letni Josip Pečovnik iz St. Janža na Vinski gori ter 16letni Valentin Ferme od Sv. Jeronima pri Vranskem. Zlasti Pečovnik je že star znanec oblasti in je bil že ponovno kaznovan. Zaseduje ga tudi orožniška postaja v Velenju, ker je 18. avgusta skupno s svojim bratom Francetom in Antonom Vivodo ukradel trgovcu Ivanu Dedičku v Pesjem avtomat za čokolado, že dan kasneje pa je ta triperesna deteljica vlomila v trafiko Franceta Vriska v Pesjem in odnesla večjo množino tobaknih izdelkov. Pečovnik je tudi osumljen, da je 10. junija izvršil dva vloma na Golavi buki, kjer je hotel nekó osebo tudi oropati. Domžalski orožniki so tako Pečovnika kakor tudi Fermeta izročili v zapore deželnega sodišča v Ljubljani.

* **Zopet korak naprej.** Z izumom učenjaka dr. Bräunlich se je po dolgoletnih poizkusih posrečilo najti v sulforicinoleatu novo nad vse učinkovito sredstvo za odpravljanje zobnega kamna. Kakor znano, se je odstranjeval zobni kamen doslej navadno na mehanični način, vendar se s tem ni mogla preprečiti njegova ponovna tvoritev. To zlo prepreči sedaj priljubljeni Sargov Kalodont, v katerem je sulforicinoleat po doktorju Bräunlichu. Če se negujejo zobje redno s Sargovim Kalodontom, se kamen polagoma odstrani in prepreči tvoritev novih plasti brez vsake nevarnosti za občutljivo zobno sklenino. Sargov Kalodont izpopolnjuje sedaj vse zahteve, katere stavijo občinstvo in zdravniki na idealno sredstvo za negovanje zob.

* **Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti** izboljšuje naravna Franc Jožefova grenčica delovanje želodca in črevesja ter trajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju zatrjujejo, da so dosegli s Franc Jožefovo vodo sijajne uspehe. Franc Jožefova grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Poverjenikom in članom Vodnikove družbe

Knjige Vodnikove družbe so dotiskane. Knjigovoznica hiti z delom, da bodo do konca meseca gotove. Kakor vsako leto bo dala tudi letos Vodnikova družba štiri lepe knjige, katerih vrednost mnogo preseza vsoto 20 Din.

Vkljub krizi in hudim časom je ostalo v krajih, kjer so poverjeniki in člani izvršili svojo dolžnost, število članov na lanski višini. Žal, da so nekateri okrajji popustili, kar je vsekakor žalosten pojav. Zato prosimo člane in poverjenike: Storitve svojo dolžnost čimprej in ob začetku meseca novembra vam bo položila Vodnikova družba na mizo dar, ki ga boste gotovo veseli. Saj si danes ne moremo misliti slovenske narodne družine brez Vodnikovih knjig.

Naša pratika, povesti, poučne knjige, vse to je pravi zaklad domače knjižnice za sedanje in bodoče rodove. Za 5 Din knjiga je mogoča samo v taki veliki skupni družini, ki jo sestavlja članstvo Vodnikove družbe. Smatrajte za svojo čast, da ste njeni člani!

IZ POPOTNIKOVE TORBE

POMOČ DRŽAVE IN DOBRIH SRC.

D r a m l j e, oktobra.

V živem spominu je še silno neurje, ki je 17. junija obiskalo našo občino in nekaj sosednih vasi. Debela toča je padala celih 17 minut in zbila v tla vse pridelke. Uradna komisija je cenila škodo na sedem milijonov dinarjev. Vsi smo bili obupani, kje bomo vzeli denar za seme, in bi bili izročeni gotovi propasti, če bi se ne zavzel za nas sam ban g. dr. Marušič. Naklonil nam je v zadostnih množinah semensko ajdo. Ker smo jo zgodaj sejali, smo jo kljub slani še precej pridelali, da bomo imeli vsaj mal priboljšek k sami repi in krompirju.

Že takrat smo prosili za seme. In res se nas je prav očetovsko spomnila banovina, ki nam je naklonila 60.000 Din za semensko pšenico. Na pobudo našega sreskega načelnika g. dr. Hubada se je ustanovil v Celju pomožni odbor za oškodovanje po toči, ki je zbral doslej 30.000 Din, ki so se uporabili za nakup semenske pšenice. Od nakupljene pšenice sta dobili občini Dramlje in Šmartno v Rožni dolini po en vagon selekcionirane pšenice iz osiješke Semenarske zadruga, nadalje Dramlje en vagon in Šmartno pol vagona selekcionirane pšenice iz Križevcev, Vojnik in Škofja vas pa 30 metrskih stotov selekcionirane pšenice iz Beltincev.

Vsega skupaj smo prejeli oškodovanci štiri vagonne semenske pšenice. Nabiralna akcija pomož-

nega odbora deluje še dalje in bo naklonila še za pomladno setev jarega ječmena in ovsa.

Vsi oškodovanci čutimo prijetno dolžnost, da se zahvalimo banu dravske banovine g. dr. Marušiču kot zastopniku države, pomožnemu odboru in vsem, ki so se nas spomnili v naši stiski.

RAZBOJNIK MOHORKO SE JE OBESIL V JEČI.

M a r i b o r, oktobra.

V nedeljo popoldne je zapazil paznik v mariborski jetnišnici Ignacij Ploj, ko je pregledoval jetniške celice, da visi zloglasni razbojnik Rudolf Mohorko obešen v svoji celici poldrugi meter od tal na križu okna. Došli zdravnik je ugotovil Mohorkovo smrt. Mohorko se je obesil s svojim pasom in je tako izvršil že večkrat izraženo nameru, češ, da se ne bo dal soditi in obesiti, temveč da bo to opravil sam. Te njegovo izjavo sicer pa niso nikdar smatrali za resno, ker razbojnik ni kazal ves čas v zaporu niti najmanjše razburjenosti ali celo potrnosti, temveč se je šalil s pazniki.

Mohorko je bil nezakonski sin revne matere, ki se je prerila skozi življenje kot služkinja in ni mogla dati otroku tiste vzgoje, ki je potrebna, da bi postal dostojen član družbe. Prerivali so ga od tete do strica, tako da ni imel nikjer človeka, ki bi se res zavzel za nezakonskega otroka. Do devetega leta je živel pri svoji teti v Gradcu, kjer je hodil v šolo in se družil s predmetno svojatjo. Ko mu je teta zbolela, ga je vzela k sebi babica, za njo pa daljna sorodnica v Studencih, kjer je živel do dvanajstega leta, ko je dovršil ljudsko šolo. Ko je odložil šolsko torbo, je moral takoj za kruhom in je služil pri raznih posestnikih v mariborski okolici in pasel živino. Ko je odrasel, je služil zdaj tu zdaj tam za hlapca in za priložnostnega delavca in menjaval službe po večkrat vsako leto.

Njegova zločinska pot se je začela leta 1923., ko je prišel v ječo zaradi tatvine. Do leta 1928. je bil že petkrat kaznovan zaradi tatvine in se je potikal po ječah vse do avgusta 1929. leta. Iz ječe je moral k vojakom in v Ljubljano, odkoder pa je že čez mesec dni pobežnil in se kot vojaški begunec skrival pod tujimi imeni v obmejnem jugoslovenskem in avstrijskem ozemlju. Včasih je delal, večinoma je pa kradel in ropal.

Na vesti ima sedem roparskih umorov. Začel je s tem, da je umoril in oropal posestnika Fingušta iz Podobe pri Pragerskem. Ta zločin je priznal šele v preiskovalnem zaporu. Ne dolgo potem je napadel z Rudolfom Kovačem pri Devici Mariji v Puščavi dva posestnika, ki sta se vračala s sejma iz Maribora. Hotela sta ju oropati, vendar pa se je posestnikoma posrečilo uteči. 14 dni nato je z istim zločinskim tovarišem ubil in oropal v Šobru posestnika Rudolfa Kancelerja, kateremu je vzel 1900 dinarjev.

Najhujše zločinstvo pa je izvršil ropar letos zadnjega marca, ko je v Jelovcu živalsko pobil Dobačevu družino petih oseb. Ta zverinski umor je vsem čitateljem v spominu. Po tem nečloveškem zločinu se je Mohorko potikal po mariborski okolici, dokler ga niso kmalu po umoru orožniki aretirali pri Slivnici. Mohorko je v početku tajil vse svoje zločine, nazadnje pa je le priznal počasi vse. Pri njem so našli nekaj poslovnih pisem, ki so bila vsa porisana z mrtvaškimi glavami. V njih priznava vsa zločinstva in jemlje krivdo nase ter razbremenjuje svoje sokrivce. V enem teh pisem priznava, da je umoril tudi nekoga finančnega stražnika, po vsej verjetnosti Resnika. Zaradi tega umora so zaprli po pričanju slaboumnega fanta pet ljudi, ki so bili znani kot tihotapci. Nekateri od njih so že obsoljeni in ker so se sami pritožili, je bila odrejena ponovna razprava. Po tej izpovedi je pričakovati, da se bo ta temna zadeva, ki se vleče že blizu dve leti, vendar že enkrat razčistila. V zvezi z umorom Fingušta so kakor znano aretirali tudi posestnika Šumandla, pri katerem je Mohorko nekdanj služil, ker je on njega navedel kot sokrivca. Šumandl je ves čas zanikal sokrivdo, pridržali pa so ga ven-

žarje v preiskovalnem zaporu, iz katerega ga je sedaj rešila prostovoljna smrt razbojnika Mohorka, ki je v svojih žepih zapustil pisma, s katerimi označuje sebe pri vseh zločinih za edinega krivca ter razbremenjuje vse ljudi, katere je poprej vlačil v mrežo svojih zločinov, da bi zavlačeval preiskavo. Istega dne, ko so Mohorka našli mrtvega, je bil Šumandi izpuščen iz jetnišnice.

Vsa javnost se vprašuje, kaj je prav za prav gnalo Mohorka v zverinske zločine. V nekem pismu sam priznava, da je zašel na zločinsko pot namo zato, ker je hlepel po denarju in po brezdelju. Mohorkova zapuščina je skrajno bedna: hlače, par čevljev in 50 par. Truplo nesrečnega izgubljenca so položili v preprosto leseno krsto in ga pokopali brez pogrebcev na mariborskem pokopališču.

PISMO IZ RADVANJA.

Radvanje, oktobra.

Na zadnji občinski seji je občinski odbor soglasno sklenil, da podari tukajšnjemu Sokolu vsoto 850 Din, ki jo dolguje občini g. Potočnik. Sokol je bil o tem sklepu že obveščten. V občinski zvezo so bili sprejeti gg. Aleš, Ploj in Ponderlak, vsi z družinami.

Tukajšnje pevsko društvo si je nabavilo kratek lutkovni oder, ki ga je napravil g. Lajnšič iz Studencev. Oder stoji v dvorani g. Lobnika. Kot prvo predstavo so igrali »Sveto Genovefo« v šestih slikah. Lahko rečemo, da Radvančani še nikoli niso videli kaj podobnega, zato je bila ta predstava posebnost za naše občinstvo. Vršila se je tudi predstava za šolo in deca dolgo ni mogla pozabiti lepih lutk, ki so skakale na odru. Poudariti je treba, da so lutkovne predstave zelo dobro vzgojno sredstvo za mladino, zlasti ker so vzete po večini iz otroškega življenja. Upamo, da bomo v Radvanju še večkrat deležni podobnih prireditev.

V Radvanju imamo izvrstne kolesarje, ki so na marsikateri dirki dokazali svoje velike zmoglosti. Tako se je prejšnjo nedeljo vršila kolesarska dirka vseh mariborskih in okoliških društev na progi Maribor—Hajdin—Maribor. Na tej dirki sta zasedla: prvo mesto g. Florjančič in drugo mesto g. Rampfl, oba člana kolesarskega kluba Poštela v Radvanju. Obema odličnima dirkačema naše iskrene čestitke!

Naše pevsko društvo »Lira« je včlanjeno v Mariborski pevski zveze, pri kateri je bil njegov predsednik gosp. Ropret izvoljen tudi v odbor zveze.

Razveseljivo je dejstvo, da smo v Radvanju dobili poštne nabiralnike, katere pismonoša vsak dan izpraznjuje in nosi pisma na pošto v Maribor. Sedaj nam ni treba več za vsako malenkost teči v mesto.

Prejšnjo nedeljo smo imeli v Radvanju žeganje. Ob tej priliki se je zbralo precej občinstva. Imeli smo tudi vrtljak in razni kramarji, ki so hoteli spraviti svoje blago v denar, so postavili svoje šotore. Ob zvokih lajne se je vrtel vrtljak in vročekrvna mladina se je kar tepla za sedeže. Žeganje je minilo mirno in brez vsakega incidenta.

Tukajšnji Sokol je poslal štiri člane v vadičeljski tečaj, da se izvežbajo za vaditelje svojih vrst.

GLEDALIŠKI ODER V RUŠAH.

Ruše, oktobra.

V marsikaterem kraju so v dobi, ko se Slovenci še nismo smeli svobodno kretati, ustanavljali razna prosvetna in bralna društva. Posebno so se omenjena društva ustanavljala v dobi taborov. Tudi v naših lepih Rušah, slovenski trdnjavi v Dravski dolini, že obstoja in vzorno deluje nad trideset let Bralno društvo, ki vprizori vsako leto dokaj lepih gledaliških iger.

Odkar se je ustanovilo, je Bralno društvo stremelo le za tem, kako bi Ruše povzdignilo v prosvetnem pogledu. Posebno od onega časa, ko se je po zaslugi veleindustrija g. Pogačnika se-

zidal naš krasen Sokolski dom, je Bralno društvo podvojilo svoje prosvetno delo in se s posebno vneto lotilo delovanja na odru.

Lepa sokolska dvorana s svojim krasnim odrom spada brez dvoma med najlepše na našem podeželju, kar posebno vpliva na duševno razpoloženje igralcev in gledalcev. V dobi zadnjih dveh let smo Rušani imeli nešteto priložnost uživati plod požrtvovalnosti vrlih igralcev, ki so nas večkrat zadivili s svojimi sijajnimi nastopi.

Letošnja sezona se je otvorila 4. t. m. z Doboviškovo »Radikalno kuro«, spevoigro v treh dejanjih, v režiji gospe Confidentialjeve, bivše članice mariborskega gledališča. Igra je lepo uspela in občinstvo, ki je zasedlo dvorano do zadnjega kotička, prav zadovoljila. V dvorani je bilo nad štiri sto oseb, kar je za naše razmere prav obilno. Občinstvo je naše igralce nagradilo z burnim ploskanjem in jih večkrat poklicalo pred zastor. Nekateri prizore so morali igralci celo ponoviti, tako da se je igra zelo zavlekla.

Dne 18. t. m. ob priliki otvoritve novodograjene osnovne šole v Rušah se bo igra ponovila. Lep uspeh bo igralce in pevce, s katerimi smo res lahko zadovoljni, gotovo podnetil, da nam bodo še igrali kaj lepega.

OKOLI LEPE PTUJSKE SADNE RAZSTAVE.

Mursko polje, oktobra.

Žive barve jesenskih sadovnjakov in gozdov so žarele v čudovito svežem nedeljskem jutru, ko smo se med zelenimi tratami Pesniške doline, kjer so se pasle ne baš preveč rejene črede, bližali Ptuj. Mimo je švignil baročni grad Dornava in skoro smo se vozili po ozkih in vijugastih ulicah starega Ptuja, kjer smo se po daljšem iskanju ustavili pred Društvenim domom na malem Cvetkovem trgu. Zbrali so se veljaki in zanimanci in v kratkem času so bili ne baš preveliki prostori doma nabit polni.

Pogled na razstavljeno sadje je bil tako pester in živ kakor pogled na pisane Slovenske gorice v jeseni. Bilo je, kakor da se je priroda sama z vsemi barvami in vso lučjo preselila za kratek čas v to dvorano, da se še pomudi med nami in se dostojno poslovi.

Govori so bili jedrnat, polni ljubezni do kmetijskega stanu in njegovega dela in ne predolgi. Izveneli so s pozivom na složno skupno delo v korist kmetovalcev ter se dotikali v tej zvezi tudi združništva, ki bi naj posebno sadjarju nudilo boljše prodajne možnosti za njegovo blago in boljše cene. Govornik je priporočal sadjarske zadruge in pri tem mislil seveda na drugačne sadjarske zadruge, kakor so nekatere obstoječe, ki niso zadruge sadjarjev, ampak čisto trgovinska podjetja v združni obliki ter se ravnajo po splošnem trgovinskem načelu: Pocenj kupuj, z zaslužkom prodajaj! Doslej še namreč ni bilo slišati, da bi taka sadjarska zadruga kupovala sadje le od svojih članov, jim morda dajala celo posojila na sadje v zalogi ali pa nudila višje cene kakor privatna trgovina.

Združno gibanje je brezdvomno važen in pomemben pojav narodnega gospodarstva, vendar si moramo biti na jasnem, da še dolgo ne bo mogče izločiti privatne pobude in privatne trgovine. Osobito glede sadjarstva in sadne trgovine je prav privatna pobuda storila zelo mnogo. To nam dokazujejo nekatere veletrgovine s sadjem v Ptuj samem, ki so se po zaslugi lastnikov razvile v teku let v velika podjetja ne samo v korist lastnikov, ampak tudi daljne okolice.

Razstava sama je bila lepo in z ljubeznijo pripravljena in je nudila enotno vloženo in krasno sadje. Razstavni odbor je položil v njo silno mnogo dela in truda, za kar mu gre vse priznanje. Vendar smo se vpraševali, zakaj ji je dal ime banovinska razstava, ko so razstavili sadje, kolikor se je dalo ugotoviti, samo štirje srezji: ptujski, ljutomerski, murskosoboški in dohnjelendavski. Koliko je bilo sadja iz drugih srezov, osobito v preštevilnih zabojih Štajerske sadjarske zadruge, tega ne vemo, čitali smo po

listih, da bo v Ljubljani tudi sadna razstava, menda samo za bivšo Kranjsko. Ali bo tudi banovinska?

Če je razstava imela smoter, da pokaže zanimancem glavne sorte jabolk in hrušk, ki bi prišle za prodajo v poštev, potem je dosegla svoj namen, da si je bilo nekaj sort preveliko število zabojev, tako da je bila razstava delno preenoljena. Tako je en sam sadjar razstavil kar 14 ali še več zabojev vinanke. Štajerska sadjarska zadruga pa celo vrsto kanadk. Sploh je omenjena zadruga prevladovala ter imela v okviru splošne razstave nekako svojo posebno razstavo. Razmerno malo je bilo sadja kmetijskih sadjarjev. Skrivalo se je morda pod imenom podružnic Sadjarskega in vrtnarskega društva. Bog ve po kateri krivdi so nekateri razstavljalci iskali svoje zaboje, pa jih niso našli vseh ali ne označenih z njihovimi imeni. Funkcionarji dveh podružnic so našli samo polovico zabojev, poslanih na razstavo, pa tudi neki sadni trgovci so bili v enakem položaju. Napisani na zabojih so bili delno neenotni, naslovi razstavjalcev nepopolni. Kupcu zanimancu za tega ali onega razstavjalca kajpada n. pr. napis »Štiffar, Prekmurje« ni mogel zadostovati.

To so bili nedostatki drugače uspele in lepe razstave, ki nam je poleg drugega nudila tudi dva Rudlova in en Poljančev stroj za sortiranje jabolk. Poset je bil prav dober in tudi točilnica je dobro funkcionirala.

Popoldne, ko nas je avto nesel proti Ormožu, je pred peštrim ozadjem jesenskih gozdov tonil ptujski grad, pred očmi pa so nam še vedno žareli rumeni, rdeči in celo škrlatni darovi naše prleške jeseni.

VUZENIŠKE NOVICE.

Vuzenice, oktobra.

V nedeljo 4. t. m. je imel občinski odbor sejo. Glavna točka je bila proračun za leto 1932. Čeprav se je letošnji proračun napram lansnemu znižal za skoro 20.000 Din, znaša vendarle še 143.000 Din. Glavne postavke izdatkov sestavljajo: šolstvo (36.000 Din), ceste (37.000 Din), uprava (22.000 Din), ubožci (9000 Din), odplačilo dolga (20.000 Din), kmetijstvo (8000 Din), zdravstvo in redarstvo (7500 Din) in razno drugo (3500 Din). Z malenkostnimi izpremembami je bil sprejet županov predlog, ki je bil itak dobro preudarjen in skrajno znižan.

Zelo agilen je naš Sokol. Celo vrsto prireditev je imel med poletjem (peš izlet, tekme, javni nastop, tekme v odbojki in otroško igro »Palček Potep«), sedaj pa zopet pridno delujeta orkestralni in dramski odsek. Prvi je imel koncert 11. t. m., drugi pa nastopi z »Dnevnikom« v nedeljo 18. t. m. Pripravljajo se tudi proslava 1. decembra, Miklavžev večer in za božič otroška igrice. Ker je Sokolski dom za prvo silo urejen, je upati, da se bodo počasi nabrala tudi sredstva, da se bo odplačal dolg, ki so ga provzročila ta popravila.

Prav srečno je gasilno društvo. Ze sedem let, odkar imamo motoriko, nismo imeli nobenega požara v naši okolici. Zaradi tega seveda društvo ne spi. Prav te dni ni manjkalo mnogo, da se ni zgodila velika nesreča. Dimnik Glažerjevega skednja se je vnel in bi bil skoro nastal požar, da niso naši fantje še pravočasno nudili potrebne pomoči. K letu pa nas čaka veliko slavje, obhajali bodo štiridesetletnico, ki jo bo vsekakor treba primerno proslaviti.

PREKMURSKI GLASNIK

Prekmurska letina. Jesen je tu. Povsod je polno dela. Ljudstvo pospravlja še zadnji krompir. To živilo se letos v zelo veliki množini izvažajo. Kakor pravijo, gre celo na Kitajsko. Kupujejo ga po 60 do 65 Din za 100 kilogramov. Dan za dnem se vrstijo cele kolone voz na kolodvor, čeprav bi ga doma potrebovali, toda denar potrebujejo še mnogo bolj, kajli kmet nima zdaj ni

česar drugega, kar bi mogel prodati. Po živini ni nikakega povpraševanja. Proso in ajda sta letos slabo obrodila. Kmet ne gleda z veselimi očmi v bodočnost.

Požar na meji. Predzadnje-nedeljo ponoči so imeli v Hodošu velik požar. Gorelo je pri Šancovih in Scheckovih. Kmalu je vsa vas prihitela na kraj požara. Tja je prispelo tudi domače gasilno društvo. Naglo so prihiteli tudi gasilci iz sosednih vasi. Gašenje se je začelo s polno paro. Vzlic vsemu prizadevanju pa je plamen uničil pri Šancovih gospodarska poslopja, pri Scheckovih pa streho na hiši. V nevarnosti so bile tudi sosedne domačije in se je le veliki požrtvovalnosti prisotnih zahvaliti, da niso postale žrtve požara.

NAŠI NA TUJEM

10LETNICA NAŠEGA DRUŠTVA V ERKENSCHWICKU.

Erkenschwick, oktobra.

Društvo jugoslovenskih državljanov v Erkenschwicu naznanja, da bo praznovalo svojo 10-letnico dne 25. t. m. v dvorani vdove Welterjeve (Erkenschwicker Hof). Na proslavo vabimo vsa sosedna društva rojakov v Poruhrju. Pridite tudi drugi rojaki, ki še niste včlanjeni v naših društvih, da se spoznamo med seboj!

Naše proslave se udeležijo tudi izseljenski komisar g. dr. Deželič in naš generalni konzul gospod Markovič iz Düsseldorfa in zvezni predsednik g. Bolha, ki se vsi za nas mnogo prizadevajo.

V desetih letih obstoja smo že mnogo napredovali. Imamo zvezo, ki šteje danes 34 društev. Pozdravljamo rojake v Holandiji, Franciji, Belgiji in Ameriki.

Dva ameriška Slovenca sta utonila. Dne 14. septembra sta se domenila dva clevelandška rojaka, Anton Gačnik in Jakob Tomšič, da gresta v čolnu loviti ribe v Erijsko jezero pri Gordonparku v Clevelandu. Ko sta bila precej oddaljena od obrežja, je eden izmed njiju vstal, da bi zamenjal svoj sedež; pri tem se je čoln prevrnil in sta oba padla v vodo. Prav takrat je ne Daleč od kraja nesreče lovilo ribe več ljudi. Vsi so čuli klice naših potapljaških rojakov, ki nista znala plavati; prihiteli so na pomoč, toda bilo je že prepozno, ker ju je precej razburkano jezero pogoltnilo in odneslo proč. Tomšiča so kmalu potegnili iz vode, medtem ko so Gačnika našli šele drugi dan. Pokojni Gačnik je bil doma iz Ceste pri Dobrepolju in star 35 let. Zapušča soprogo, rojeno Krajčovo, dve hčerki in več ožjih sorodnikov. Njegov ponesrečeni prijatelj Tomšič je bil rojen v Vrhu pri Hinjah blizu Žužemberka; zapušča ženo in dve mali hčerki.

Poizvedovanje. Podpisana bi rada izvedela za naslov svojega brata Jožefa Andrejke, ki je stanoval pred letom v Rue Michelet 23 v Vinglesu (Francija). Kdor bi kaj vedel o njegovem sedanjem bivališču, naj mi sporoči njegovo bivališče in njegov naslov proti povračilu stroškov. Ze vnaprej se najlepše zahvaljuje Katarina Kozlevčarjeva, rđjena Andrejkova, 126 Seaton Street, Toronto 2, Ontario, Canada.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Govedina na ruski način. 40 dek govedine, 40 dek svinjine, četrt litra smetane, eno žlico drobnjaka, eno narezano čebulo, pet dek zrezane slanine, en zrezan korenček, osminko litra belega vina, malo popra in soli deni skupaj v kozice, potem ko si meso zrezala na zrezke. Kozico nato dobro pokrij in tako pokrito duši eno uro. Če se

je sok pokuhal, prilij malo juhe ali vode in duši dalje, da postane meso mehko. Zraven daš pečen krompirček in salato.

Zajec v papriki. Slabše kose od zajca lahko pripraviš na tale način: V kozici razgrej mast, ocvri dve zrezani čebuli kakor za golaž, deni noter meso, po potrebi prilivaj malo vode in tako duši, da postane meso mehko. Nato zmešaj osminko litra kisle smetane z eno žlico moke in žličico rdeče sladke paprike in mešaj zlivaj k soku. Sesekljaj žlico kaper in jih tudi prideni. Vse skupaj naj še nekoliko prevre, nato pa daj na mizo.

Češpljev kipnik. Mešaj 10 dek sirovega masla, 10 dek sladkorja in dva rumenjaka. Oribaj dve žemlji, jih namoči v mleku, nato jih dobro otisni in primešaj k sirovemu maslu; primešaj tudi sneg dveh beljakov in četrt kile zrezanih češpelj. (Lahko vzameš tudi grozdje, breskve ali jabolka.) Kozico dobro namaži, posuj z moko in stresi noter testo. Peči približno eno uro. Pečeno posuj s sladkorjem in cimtom ter daj hitro in kar v kozici na mizo.

Praktični nasveti

Kako uničimo bramorje. Izkopljemo do pol metra globoko jamo in jo napolnimo s konjskim gnojem, ga dobro potlačimo in pokrijemo z zemljo. Čez zimo se naselijo bramorji v to jamo, nato jih februarja meseca z lahkoto polovimo in uničimo.

Kuhinjski noži, s katerimi lupimo in režemo sadje in zelenjavo, dobijo grde madeže, ki se ne dajo lahko osnažiti. Če pa take nože takoj po uporabi zdrgnemo s časopisnim papirjem in nato umijemo, se madeži ne bodo poznali.

Čiščenje posode. Za čiščenje medenih, bakrenih in kositrastih predmetov uporabljaj sol in kis. Namaži z mehko krpo in nato dobro obriši.

Smolnate madeže odstraniš z vseh vrst blaga s pravim terpentinovim oljem ali močnim špiritom. Naposled je treba izprati z mlačno vodo.

Madeže od potu spravimo iz pralnega blaga z milnico ali pa če jih nadrgnemo z milom in potem z mlačno vodo izmijemo. Pri barvastem blagu uporabljamo salmijak ali pa kis.

ZANIMIVOSTI

× **Skrivnost atentata na brzi vlak pri Torbagyju.** Na Dunaju so aretirali trgovca Matuško pod sumom, da je soudeležben atentata na brzi vlak pri Torbagyju na Madžarskem. Matuška je soudeležbo priznal. Iščejo še sokrivce. Ni izključeno, da je Matuška glavni krivec. Oblastva hočejo ugotoviti še podrobnosti in bi rada dognala, kje povsod se je Matuška mudil v zadnjem času.

× **Kakšna bo letošnja zima.** V časopisju bemo tole prerokovanje o bodoči zimi: «Prvi sneg je letos padel že sredi septembra. Povsod je nastopil tudi občuten mraz. Ti znaki kažejo na zgodnjo zimo. Odkar smo imeli leta 1928./1929. hudo zimo, se ljudje zime že na jesen močno boje; posebno letos, ko so gospodarske razmere že kar obupne. Znanstveni zavodi za opazovanje vremena pa se zaenkrat še ne spuščajo v prerokovanja, ali bo letošnja zima huda ali mila, zato pa se moremo opirati le na izkustva in doživetja prejšnjih let. Takih izkustev pa imamo malo. Tudi podatki o tvorbi vremena in o vremenskih izpremembah so pomanjkljivi. Posebno važno vlogo za tvorbo vremena so pripisovali poslednja leta solnčnim pegam. Mnogo ljudi tudi trdi, da se vreme vsako leto izenačuje: za vročim poletjem huda zima in obratno. A tudi to ne drži. Precej dobro pa so se obnesle vremenske napovedi ruskega vremenoslovca Mušanovskega in njegov način za prerokovanje vremena velja za najboljši. On namreč nič ne da na solnčne pege in tudi ne na izenačevanje toplote, ampak pravi, da prihaja za določanje vremena v poštev samo razlika med pasovi visokega in nizkega zračnega pritiska. Po njegovih izvajanjih smemo

računati s precej hudo letošnjo zimo. To domnevo potrjujejo tudi drugi znaki. Živali, ki prezimujejo v zemlji, se letos sicer niso tako globoko zakopale kakor pred tremi leti, ampak vendar še globoko dovolj. Drugi pa trdijo, da bo letošnja zima sicer huda, da pa druga polovica zime ne bo preveč mrzla in da bomo dobili zgodnjo pomlad.»

× **Za hostije je potrebna čista pšenična moka.** Češkoslovaška vlada je nedavno izdala naredbo o mešanju moke. Čiste pšenične moke po tej naredbi ne sme nihče prodajati. Ta naredba pa je neprijetno zadela cerkve in samostane, ker je za izdelovanje hostije dovoljena le čista pšenična moka. Skofjski ordinarijat v Kraljevem Gradcu je opozoril vsled tega vse cerkve in samostane v svojem okolišju, naj si nabavijo za izdelovanje hostij čisto pšenično moko, sicer bodo sami odgovorni za neveljavnost hostij. Skof dr. Kašpan je namreč ugotovil pri svojih uradnih pregledih, da izdelujejo ponekod hostije tudi iz kupljene moke, ki je pa mešana, in je odredil, da s hostijami iz kupljene moke duhovniki ne smejo obhajati ljudi.

× **Zdravljenje z rdečo lučjo.** Budimpeštanski zdravnik za kožne bolezni dr. Mezei trdi, da se dajo vse kožne bolezni zdraviti z rdečo lučjo. Zadoštuje baje zastreti okna z rdečim prozornim papirjem, pa imamo doma najboljšo zdravilišče za lečenje kožnih bolezni. S tem je pa odkril dr. Mezei samo staro resnico. Že stari Rimljani so poznali lečenje s svetlobo in tudi iz srednjega veka imamo dokaze, da so zdravili z rdečimi žarki ošpice. V arhivu francoskega mesta Lilleja je zabeleženo, da je poznejši cesar Karel V., ki je dobil v mladosti ošpice, moral nositi rdečo srajco in da je bilo njegovo okno zagrnjeno z rdečim blagom. Pozneje se je to lečenje pozabilo in zdravniki so ga smatrali za praznovnost. Šele Danec Finsen je začel pred dobrimi 50 leti znova zdraviti kožne bolezni s pomočjo rdečih zastorov na oknih. Dr. Mezei zdaj samo razširja ta način lečenja na druge bolezni in luč drugačne barve. Tako leči tudi ozeblino z rdečo lučjo. Ozebla ušesa je izlečil v treh dneh. Na ozeblino in oteklino polaga prozorne rdeče obkladke. Za obsevanje obkladkov ni potrebna umetna luč, ker zadoštuje dnevna svetloba.

× **Usmrčanje neozdravljivo bolnih.** Vlada severnoameriške države Illinois namerava v kratkem predložiti poslanski zbornici in senatu osnutek zakona o usmrčanju neozdravljivo bolnih. Podlaga vladnega predloga je spomenica, ki so jo izročile nedavno guvernerju države vsa zdravniška društva. Zdravniki prosijo v spomenici, naj vlada poskrbi, da bo s posebnim zakonom dovoljeno brez bolečin usmrčiti neozdravljivo bolne in pa bolnike, ki morajo prenašati neznosne bolečine. Take nesrečnike bi usmrčali seveda šele po temeljiti preiskavi in ob pogojih, ki bi izključevali vsako zlorabo. Neozdravljivost bolezni bi morala ugotoviti posebna zdravniška komisija, v kateri bi bilo najmanj pet članov, poleg tega bi pa morali na usmrčitev bolnika pristati njegovi sorodniki, a bolnik sam bi moral izrecno izraziti to željo. Samo pri duševno bolnih bi bolnikovo dovoljenje izostalo. Pri vsem tem bi pa poslovalo še državno nadzorstvo. Zdravniški kongres, ki se je nedavno vršil v državi Illinoisu, je tudi zavzel stališče, da mora biti ohranitev človeškega življenja in zdravja glavni cilj zdravniške vede. So pa primeri, ko pomeni podaljšanje človeškega življenja podaljšanje neznosnih bolnikovih telesnih in duševnih muk in veliko nesrečo za njegovo rodbino. Če zbornica sprejme osnutek zakona, ki ga je pripravila vlada, bo severnoameriška država Illinois prva država na svetu, ki bo dovolila usmrčanje neozdravljivo bolnih.

× **Prayijo, da je divji kostanj dobro sredstvo proti ozeblinam.** V časopisju smo našli naslednji recept: Divji kostanj naberi, ga olup, zreži na rezine in dobro posuši, ker ti bo pozimi v veliko korist. Shrani ga na suhem v kakli vrečici. Ko ti pozimi ozebejo roke ali noge, imaš doma lek proti tej neprijetni bolezni. Na en do poldrug litra vode vzemi eno peščico sulhega kostanja in

kuhaj tako dolgo, da se kostanj skuha v kašo. Seveda moraš večkrat doliti vode, sicer ti vsa voda povre, ker se kostanj ne skuha tako hitro. Zvečer zlij to vročo kašnato vodo v posodo, kjer se misliš umiti, prideni še malo navadne kuhinjske sode in drži v tej kopeli boleče ude. Ponovi to skozi nekaj večerov in rešil se boš ozeblin. — Da je divji kostanj tudi dobro sredstvo za snajenje volnenih oblek, je znano marsikateri gospodinj. Skuhamo kostanj kakor gori navedeno, le da precedimo vodo skozi rutico. V tej vodi potem namočimo volnene predmete, jih pustimo nekaj časa v njej ležati, izperemo madeže in izplahneemo v čisti vodi. Moremo pa tudi le skrtačiti madeže s to vodo.

× **Skrivnostna najdba okostnjakov.** Pri delih v podzemskih prostorih stare cerkve v Milanu so delavci prišli do bloka iz marmorja, ki so ga odstranili. Zagledali so globoko votlino, iz katere je prihajal strašen smrad. Ko so delavci kesneje z baklami vdrli v votlino, se jim je nudil grozen prizor. Na 70 marmornih stolih je sedelo 70 človeških okostij, od katerih se je večina že sesedla. Uvedena preiskava je dognala, da so bila ta trupla pokopana leta 1700.

× **Zdravnik je med operacijo zblaznel.** Odlični pariški zdravnik je opravljal te dni eno najhujših operacij, kar jih je poznal v svoji praksi. Operacijo je začel mirno in zdavnjski pomočniki se niso mogli dovolj načuditi spretnosti njegovih rok. Ko je napravil naposled najhujši razrez, je naenkrat vrgel proč operacijsko orodje in zakričal na pomočnike, naj mu prineso drugo orodje iz čistega zlata. V operacijski dvorani je nastala grobna tišina, kajti vsi so slutili, da se z zdravnikom godi nekaj strašnega. Šele ko je drugič zakričal, naj mu prineso zlato operacijsko orodje, se je njegov pomočnik zavedel groznega trenutka in je v zadnjem hipu rešil bolnika pred nožem zblaznega operaterja. Zdravnika je bilo pa treba pomiriti. Zaradi tega mu je dejal, da je že poslal po zlate instrumente, in ga prosil, naj nadaljuje operacijo z navadnimi, dokler ne prineso zlatih. Operater se je res pomiril in nadaljeval operacijo tako, da so bili vsi prepričani, da ni zblaznel, temveč da je imel samo hud živčni napad kot posledico napornega dela. Ko je bila operacija že končana in je bilo treba bolniku samo še zašiti razrez, je začel operater tako besneti, da so morali poklicati strežnike, ki so ga vtaknili v prsišni jopič in odpeljali v umobolnico. Zdravnik, ki je operaterju pomagal pri operaciji, je operiranecu zašil razrez in bolnik je bil rešen. Omenjena bolnica še ne pomni tako nevarne operacije, ker se ni še nikoli pripetilo, da bi zdravnik med operacijo zblaznel.

× **V krvi se pozna bolezen.** Pred leti je zbudil mnogo pozornosti ameriški zdravnik Abrams, ki je ugotovil vsako bolezen po bolnikovi krvi, ki mu jo je bilo treba poslati. Vsi ameriški zdravniki so se jezili nanj, češ, da je slepar. Zdravnik Upton Sinclair je pa napisal v njegovo obrambo celo razpravo. Zdej se ta način ugotavljanja bolezni potrjuje. Lipski zdravnik dr. Reche trdi namreč, da lahko vsako bolezen spoznamo s pomočjo preiskave krvi, in sicer po barvi krvi, ki jo obsevamo z ultravijoletnimi žarki. Dr. Reche je prižgal kremenovo svetiljko in pred stekleničico s krvjo je postavil filter, ki je prepuščal samo ultravijolne žarke. Izkazalo se je, da je kri zdravih ljudi drugačne barve kakor kri bolnih. Kri zdravega človeka se leskeče motno in je emotne barve, dočim je kri bolnega človeka svetla, pestra. In tudi pri vsaki bolezni kaže kri drugačno barvo. Dr. Reche je točno razločeval barvo krvi revmatičnega človeka, jetičnega, bolnega na ledvicah in tako naprej. Posebno pestra in svetla je pa kri človeka, ki ga razjeda rak.

× **Konj ima dober spomin.** Neki kmet v Arnsdorfu na Bavarskem je bil pred kratkim v okolici Dresdenu kupil konja. Ko je pripeljal žival domov, se ni mogel načuditi, kako zna konj dobro pot po vase in na njive. Slednjič je prišel na to, da ima opraviti s konjem, ki mu ga je bilo odvezlo vojaško oblastvo pri novačenju vprežne živine leta 1915. Konj je hodil med tem časom po

bojiščih. Ko pa se je vrnil v nekdanjo domačijo, se mu je obnovil spomin na vse, kar je nekoč preživel, in se je čudovito hitro uživel zopet v nekdanje razmere.

× **Hiše iz zlata.** V mestu Guanajuotu v Mehiki so ugotovili, da je večina hiš v mestu zgrajena iz snovi, v kateri se nahaja mnogo zlata. Na to pa so prišli, ko je sklenila neka železniška družba kolodvor povečati, zaradi česar so morali podreti več poslopij. Ko so pa hiše podrli, so dali nekaj kosov starega gradbenega materiala preiskati in preiskava je dognala, da se nahaja v starem materialu toliko zlata, da bi se njegovo pridobivanje že izplačalo.

× **22 let je stara, pa je bila že 14krat zaročena.** V neko zastavljalnico v Leipzigu je prinesla te dni mlada gledališka igralka zastavit 14 prstanov. Cenilec je začel domnevati, da so bili prstani morda ukradeni, in je poklical v zastavljalnico stražnika, ki je odvedel gledališko igralko na policijski urad. Uradniku pa je igralka dokazala z datumi, ki so bili vrezani v prstane, da so to sami zaročni prstani. Igralka, ki je stara komaj 22 let, je shranila za čas sile in potrebe kar 14 zaročnih prstanov...

ZA SMĚH IN KRATEK ČAS

Seveda.

Mati: «Ti si nedostojna, Verica. Morala te bom dati od doma, da se boš naučila lepih manir!»

Verica: «Mamiča, sli bi se ne mogla naučiti manir doma?»

V pisarni.

Ravnatelj: «Čujte, že dve uri vas gledam. V tem času ste napisali komaj 15 vrst.»

Pisar: «Kaj pa vi? Če ste celi dve uri gledali samo mene, niste niti toliko napisali...»

Današnje kuharice.

Kuharica: «Prosim, milostiva, da mi daste danes popoldne prosto.»

Gospa: «Toda kdo bo pa kuhal?»

Kuharica: «Lahko greste na moje stroške jest v restavracijo.»

Mnogo zahtevano.

Župnik poučuje nevesto o dolžnostih zakonskega stanu: «Pisano je, da pojdeš povsod za svojim možem.»

Nevesta: «Ali res povsod, gospod župnik? Moj ženin je namreč dimnikar...»

Zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro svetovnoznana tvrdka

H. SUTTNER LJUBLJANA 5

Prešernova ulica št. 4.

Zadnje novosti prstanov, verižic, zapestnic, narsprnih igel (brož) itd.

Predelavanje zlatih stvari; izdelovanje tudi po želji.

Tvrdka razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštine prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Za vsak obraz,

za vsak poklic ali stan primeren klobuk!

Zahtevajte ilustrirani cenik klobukov in drugega blaga ter videli boste, da ima

TRGOVSKI DOM STERMECKI

Celje št. 97

klobuke že od 40 Din, kape pa že od 18 Din navzgor!

Veliki ilustrirani cenik je brezplačen!

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava - živalskega telesa, zdravila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopita in zakovanju, pri prišču med parkiji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napevanju goved in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštino vred Din 36-50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

Vzdih.

«Kadar so se stari Germani vračali z vojne, so doma pili in plesali, kadar se pa jaz vračam s popivanja, me čaka doma vojna...»

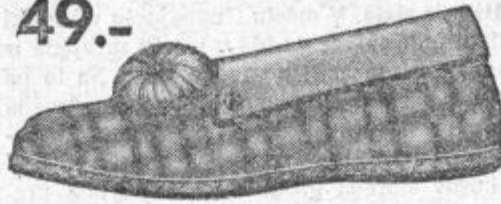
Obutev za nošo po blatu, dežju in doma. **Bata**

29.-

št. 2-8½ Vrsta 240
Lepi visoki čevlji za Vaše ljubljence.
Privedili smo jih iz belega ali barvnega
usnja, z mehkim in elastičnim podplatom.

49.-

MIKADO Vrsta 7045
Ko ste doma ali če delate v kuhinji ali
hodite iz sobe v sobo, nosite te copate.
Obvarovale Vas bodo, da se ne prehladite,
V njih se Vam bodo noge najbolj odpočile.

59.-

Vrsta 7047
Ko pridete domov, sezujete čevlje in obujete te
tope in udobne copate. V njih se boste najbolj
odpočili. Ako nosite te copate, poskrbite obenem
za snago v hiši.

69.-

MOSKE GALOŠE
V največjem dežju in največjem blatu bodo
ostale Vaše noge v njih vedno suhe. — Žen-
ske galoše z nizko in visoko peto Din 59.

129.-

Vrsta 1885-05
V teh elegantnih zimskih galošah bo izgle-
dala Vaša noga povsem majhna. Čevlji
ostanejo v njih vedno suhi in snažni.

199.-

Vrsta 1977-22
Čevlji z močnim gumijevim podplatom za štra-
pac. Ti čevlji so posebno za one, ki delajo ves
dan stojé. Praktični so za nošo ob vsakem
vremenu.

MALI OGLASI

Soferska šola Gojko Pipenbacher,

Ljubljana, Gosposvetska cesta šte. 12. Zahtevajte
informacije! 236

Kupi se preprosta hišica z vrtilcem,

ki bi bila oddaljena okoli ene ure od Ljubljane
ali od Celja in bi ji bila cena do 12.000 Din. —
Ponudbe sprejema oglasni oddelek «Domovine»
pod značko «Izseljenec». 357

500 dinarjev na teden plačamo 305

zgovornim osebam s številnimi poznanstvi. Perssons,
Ljubljana, poštni predal 307. Znamko za odgovor.

Krojno učilišče,

izdelovalnica krojev, zastopništvo inozemskih
modnih listov, Ljubljana, Mestni trg 5/II., poleg
magistrata (v bančni hiši). Prva velika večerna
in dnevna tečaja se pričeta dne 19. oktobra. Za
krojače najmodernejši in enostavni kroji moških
oblek, uniform (važno za vojne obveznike), oblek
za duhovščino in druge. Za šivilje, nešivilje, ple-
tilje lahek sistem, da se vsaka med tečajem pri-
učiti izdelati obleko po modelih. Udeleženci imajo
priliko, v salonu se vaditi v šivanju garderobe,
da lahko po zaključku nastopijo službe, ki se jim
brezplačno rekomandirajo. Plačljivo tudi na ob-
roke. 354

Nove harmonike

izdeluje in vse glasbene instrumente popravlja J a n e
v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 9. 195

Najnovejše dvokolo z motorčkom 1½, K. S.,
dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat
in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Ure,
zlatnino in
srebrnino

prodaja poceni in
dobro trdka

H. Suttner
Ljubljana 5
Prešernova ulica
št. 4.

Tvrdba razpošilja blago na vse kraje Evrope,
Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekund-
nim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim
kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z
Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam
pošlje zastoj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Glasbila za vse!

Violine . . . . . od Din 68—
Gitare . . . . . od Din 169—
Trompete . . . . . od Din 489—
Harmonike . . . . . od Din 63—
Kromatične in klavirske harmo-
nike, vsi jazz-instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK od

največje in najcenejše odpr. trdke glasbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. MARIBOR št. 104.

Brezplačen pouk v sviranju. Navodila v ceniku.

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1932.,

ki ima 366 dni.

«VELIKA PRATIKA» je najstarejši slovenski ko-
ledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upo-
števan in je še danes najbolj obratjan.

V «Veliki Pratici» najdeš vse, kar človek po-
trebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi,
solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi
znamenji — solčne in lunine mrke — poštne
določbe za Jugoslavijo — lestvice za kolke, po-
botnice, kupne pogodbe in račune — konzulate
tujih držav v Ljubljani in Zagrebu — vse sejme
na Kranjskem, Koroškem, Stajerskem, v Prek-
murju, Medžimurju in Julijski Benečiji — pregled
o koncu brejosti živine — popis vseh važnih do-
mačih in tujih dogodkov v minulemu letu — tabele
za računanje obresti — življenjepise važnih in od-
ločilnih oseb s slikami — oznanila predmetov, ki
jih rabita kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.
«VELIKA PRATIKA» se dobiva v vseh večjih
trgovinah, lahko pa se naroči tudi pisмено pri
založnici:

tiskarni J. Blasnika nasl., d. d. v Ljubljani.

Otroški vozički

PEUGEOT in iz več najznamenitejših francoskih, nemških in avstrijskih tovarn. Vedno bogata zaloga, ki si jo pred naku-
pom izvolite ogledati. Prodajamo tudi na ugodne obroke.

Vse dele za kolesa kupite po najugodnejših cenah pri nas.

Vse pribor za motorna kolesa vedno v zalogi.

Zastopništvo Dunlop-gume za avto in moto.

„JUGU“, d. z o. z., Maribor, Tattenbachova ulica št. 14 (nasproti Narodnemu domu)

KOLESA

Šivalni stroji